

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

November 2021

Letnik 6, številka 8

Iz tokratne vsebine:

Priznanja Občine Šmartno pri Litiji za leto 2021

stran 3

Pogovor z akad. prof. dr. Janezom Juhantom

stran 4–6

Kmetijske novičke

stran 9

Kovina v letu 2021 praznuje 70 let obstoja

stran 21

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla decembra 2021, pričakujemo najkasneje do nedelje, **28. 11. 2021**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogensperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,
Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Damjan Sinigoj

Foto:

Pogled na Šmartno z Roj

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Pred prihajajočim koncem leta

Ob pisanju uvodnih misli za novembrsko številko je za nami že dober mesec jeseni, čaka nas nadvse pester teden praznovanja občinskega praznika, počasi pa se oziramo že tudi proti koncu leta. Nad letošnjim vremenom se res ne gre pritoževati, manj sreče pa smo imeli s potekom epidemije, saj ta že predolgo kroji naša življenja. Toda ostati moramo optimistični in verjeti, da nam bo prihodnje leto v tem pogledu bolj naklonjeno.

Ob počasi iztekajočem se letu se radi oziramo nazaj in ugotavljamo, kaj smo doživeli in dosegli v zadnjih mesecih. V uredništvu Krajevnih novic smo jih vsekakor preživeli delavno in v nenehnem iskanju svežih zamisli. Prihodnji mesec bo minilo šest let od izida prve številke, tako da lahko upravičeno rečemo, da smo prehodili

že kar dolgo pot. Stalnica od začetka dalje so pogovori z zanimivimi sogovorniki, tako ali drugače povezanimi z našimi kraji. Po mnenju nekaterih, tudi mojem, je to ena od najzanimivejših in najbolj branih vsebin. Tudi v tej številki vas čaka nadvse zanimivo branje, kajti tokrat smo se imeli priložnost pogovoriti z akad. prof. dr. Janezom Juhantom, ki je lani kot prvi prejel naziv častnega občana Občine Šmartno pri Litiji.

Občina je prepoznala potrebo po negovanju in krepitvi pripadnosti domačemu okolju oziroma utrditvi lokalne identitete. Ta se oblikuje na več načinov, dobra pot za doseg tega cilja pa je vsekakor poznavanje naravnih in kulturnih znamenitosti ter ustanov, društev in posameznikov, ki s svojim delom še posebej izstopajo in promovirajo naše kraje po vsej državi in tujini. Občina je tako tudi v letošnjem letu podelila priznanja trem posameznikom in enemu društvu, več o tem pa si lahko preberete v tej številki. Vsi skupaj moramo poskrbeti, da bomo z združenimi močmi ustvarili okolje, v katerem se bomo vsi dobro počutili in z veseljem živeli.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Občina Šmartno pri Litiji

Javni razpisi – OBVESTILO

Občina Šmartno pri Litiji obvešča, da je na uradni spletni strani – <https://obcina.smartno.si/razpisi/razpisi-in-natecaji/avni-razpis-za-sofinanciranje-projektov-varovanja-kulturne-dediscine-v-obcini-smartno-pri-litiji-v-letu-2021/> – objavljen

Javni razpis za sofinanciranje projektov varovanja kulturne dediščine v občini Šmartno pri Litiji v letu 2021.

Razpis je namenjen ohranjanju, vzdrževanju in urejenosti nepremične kulturne dediščine v občini Šmartno pri Litiji (kulturni spomeniki državnega in lokalnega pomena, ki so razglašeni z odloki o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine Šmartno pri Litiji, ter nepremična dediščina – enote, vpisane v Register nepremične kulturne dediščine).

Rok za oddajo vlog je 19. 11. 2021.

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA. MOJA KRI – VARNA KRI.

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR.

Daj majhen delček sebe za dobro drugega. RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo **25. novembra 2021 od 7.00 do 13.00 v prostorih OŠ Gradec v Litiji.**

KRI je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITIJA

Občina Šmartno pri Litiji

Priznanja Občine Šmartno pri Litiji za leto 2021

Avtorica članka: Nataša Dobravec

Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji je v letu 2019 sprejel Pravilnik o priznanjih Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS št. 67/19).

Postopek za podelitev priznanja vodi Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja (v nadaljevanju komisija). Komisija je dne 10. 5. 2021 na uradni spletni strani Občine in v Krajevni novicah v mesecu maju objavila Javni razpis za podelitev občinskih priznanj Občine Šmartno pri Litiji za leto 2021. Rok za podajo predlogov za priznanja je bil 30 dni od dneva objave. Komisija se je na 16. redni seji dne 28. 7. 2021 in 17. redni seji dne 6. 10. 2021 seznanila s predlogi za priznanja Občine. Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji je predloge potrdil na svoji 17. redni seji dne 6. 10. 2021.

PREDSTAVITEV PREJEMNIKOV

ZLATA PLAKETA OBČINE:

Igor Osredkar

Je uspešen športnik, ki že vrsto let niza uspehe kot futsal igralec. Kot član klubov je bil večkrat državni in pokalni prvak. S klubi je večkrat osvojil tudi super pokal.

Je tudi kapetan slovenske futsal reprezentance, s katero se je uvrstil na šest evropskih prvenstev in je rekorder po številu nastopov in številu zadetkov.

Kot osebni dosežek je v Sloveniji dosegel nazive naj strelec lige v letu 2008 in 2011 ter najboljši futsal igralec – dobitnik zlate žoge v letih 2012, 2013 in 2015.

Igor je izredno uspešen tudi na reprezentančnem nivoju, saj je postal kapetan slovenske reprezentance, je tudi rekorder po številu nastopov, to je 164, in tudi po številu zadetkov.

Prepoznavnost naše občine je ponesel tudi v tujino, kjer je kar nekaj let igral kot futsal igralec, tam je dosegel naziv najboljši športnik Makarske in najboljši strelec lige. V letu 2019 so ga izbrali celo za najboljšega športnika tega mesta.

farnega zavetnika in ob prazniku Občine Šmartno pri Litiji, redno se udeležujejo tudi prireditve Cvičkarijada.

SREBRNA PLAKETA OBČINE:

Jožef Potisek

Je že od začetka sedemdesetih let neprekinjeno čebelar kranjske čebele oziroma kranjske sivke. V zadnjih letih je bil nekaj let tudi priznani vzrejevalec čebeljih matic kranjske čebele. Septembra 2020 je s strani Čebelarstva zveze Slovenije kot priznanje rejske organizacije v čebelarstvu prejel priznanje za najboljšo linijo čebel po kriteriju skupnega selekcijskega indeksa, ki upošteva mirnost, rojivost in donosnost medu. Vseskozi spremlja razvoj, raziskave in inovacije na področju čebelarstva tako v Sloveniji kot tudi v tujini.

Redno se udeležuje izobraževanj v okviru ČZS in ČD ter svoje znanje in izkušnje z veseljem deli z drugimi občani, tako čebelarji kot tudi laiki.

Jožef Potisek je kot zaveden čebelar že več desetletij neprekinjeno član lokalnega čebelarskega društva in Čebelarstva zveze Slovenije.

ZLATA PLAKETA OBČINE:

Jožef Zadražnik

Leta 2005 je bil pobudnik in eden od ustanoviteljev Vinogradniškega društva ŠTUC Šmartno. Vsa leta do danes je tudi predsednik društva, ki svoje poslanstvo opravlja z izrednim trudom in prizadevanjem za razvoj vinogradništva in kletarstva v naši občini.

Sadovi njegovega delovanja se preko društva kažejo na področju pridelovanja oziroma nege vinogradov, ki so v teh petnajstih letih popolnoma spremenili svojo podobo. Veliko je doprinesel glede kletarjenja in kulture pitja vina, za člane društva organizira degustacije vin ter obiske vinogradnikov v njihovih kletah.

Rezultat njegovega dela se kaže tudi na ocenjevanjih vin ZDVD, na katerih Štuc dosega zavidljive rezultate. Zaradi njegovega požrtvovalnega dela se društvo predstavlja in sodeluje na številnih dogodkih, tako v naši občini kot tudi v litijski. Jože Zadražnik vedno z veliko zagnanostjo in dobro voljo skupaj s člani Štuca sodeluje na raznih sejmih, na prireditvah ob praznikih, vsako leto organizira tudi blagoslov vina na dan

PRIZNANJE OBČINE:

Skupina Šola zdravja – Šmartno pri Litiji

Z jutranjo telovadbo »1000 gibov« je skupina Šole zdravja – Šmartno pri Litiji začela devetega avgusta 2011. Od samih začetkov skupino skrbno vodi Ančka Ulčar, ki je povezovalni člen med člani in pisarno Društva Šola zdravja.

Že od leta 2015 sodelujejo z Domom Tisje, tako da telovadijo z njihovimi varovanci.

Naše starejše občanke in občani so lahko zgled vsem nam, saj so letos avgusta praznovali svoj jubilej – deset let vztrajanja pri redni jutranji telovadbi.

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

Dr. Janez Juhant, teolog, filozof, pedagog in častni občan

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V naših krajih se lahko upravičeno pohvalimo z velikim številom izjemnih posameznikov, ki so na takšen ali drugačen način povezani z njimi. Eni tu živijo ali delujejo, drugi imajo tu svoje korenine. V šestih letih izhajanja glasila ste jih lahko поблиže spoznali že kar nekaj in tudi v prihodnje bo tako.

Pomena naših rojakov se zaveda tudi Občina Šmartno pri Litiji. Lani, ob občinskem prazniku, je tako podelila več priznanj, naslov častnega občana pa je prejel akad. prof. dr. Janez Juhant.

Gospod Juhant, dovolite mi, da se vam za začetek zahvalim za vaš prijazen odziv našemu vabilu. Vaša življenjska pot je nad vse zanimiva, niste ugleden in spoštovan strokovnjak le v slovenskem, temveč tudi v mednarodnem prostoru. Za začetek bi vas lepo prosil, če se lahko našim bralkam in bralcem na kratko predstavite in poveste, kako ste povezani z našimi kraji.

Rojen sem bil v Ljubljani, doma pa v Štangarskih Poljanah 3. Naša hiša je zadnja od župnije Štanga, naprej je župnija Šmartno. K sv. maši sem hodil v Štango in Šmartno, tja peš, sem s kolesom, ko sem se znal peljati z njim, sicer z očetom, ki je bil doma iz Ustja v Šmartnem in je rad zahajal v Šmartno, razen tega sva po jutranji maši šla k mesarju kupiti kilo govedine, da smo imeli za nedeljsko juho. Mama je bila iz domače hiše in zato tudi bolj navezana na Štango, da ne govorim o stari mami, ki mi je veliko pomenila in je že sključena v letih pred smr-

tjo še pešačila eno uro k sv. maši v Štango. Prav tako stric Toni, invalid nemške vojske, ki je mene in še oba brata zelo zaznamoval, a je zaradi invalidnosti in potem še multipleks skleroze moral leta 1959 v Nemčijo, da je dobil invalidnino. Dva strica sta bila umorjena, eden med vojno pri partizanih, drugi na Teharjah leta 1945. Oče pa je bil nemški ujetnik in je vojno preživel v taborišču in potem na kmetiji na severu Nemčije.

Osnovno šolo ste obiskovali v Štangi, Šmartnem pri Litiji in Litiji, šolanje pa ste nato nadaljevali na Srednji verski šoli v Vipavi. Kako to, da ste se odločili za srednješolsko izobraževanje tako daleč od domačega kraja?

Podobno kot v cerkev smo iz Poljan hodili v šolo v Štango, takrat je bila šola še tam v zgradbi, ki so jo pred vojno napravili za romarje, nato je bila v njej šola, ker so pred vojno šolo in župnišče pred koncem vojne

požgali pripadniki OF. Ko so zgradili novo v Poljanah – na veliko žalost in ogorčenje ljudi iz vasi Velika Štanga, Mala Štanga, Račice, Koške Poljane – si je ono zgradbo za vikend prilastil partijski veljak. Zdaj je na tem mestu parkirišče. Pet let sem hodil v štangarsko šolo, eno leto v Šmartno. Ko so tu ukinili angleščino, pa sem hodil še dve leti v Litijo. Že v šestem letu sem moral nadoknaditi, ker v Štangi nisem imel angleščine in sem se še z nekaterimi drugimi odločil za Litijo. Eden od onih, ki so ostali v Šmartnem, pa nas je zmerjal z »litijska univerza«. V Vipavo me je usmeril župnik Anton Gornik, vpliven župnik, dekan in veroučitelj. Nameraval sem v šolo v Ljubljano, da bi študiral zgodovino, pa je rekel: »Pojdi v Vipavo, boš videl, če si za duhovnika.« On je leta 1959 dal zvoniti ob smrti škofa Rožmana. Spomnim se ure, ko je dopoldne zazvonilo. Učiteljica slovenščine je prenehala sredi stavka in začela grdo govoriti o škofu, tako da me je potem mama doma morala poučiti o resnici Slovence predanega in za zatirane ljudi med vojno zavzetega škofa Rožmana, ki so ga po krivem tako grdo blatili.

Še bolj zanimiva je vaša študijska pot, saj ste v avstrijskem Innsbrucku študirali teologijo in filozofijo. Študij v tujini je bil takrat precej težje dostopen, kot je danes, zato se je zanj odločalo manj slovenskih dijakov. Kako to, da ste se vi odločili za odhod na Tirolsko?

Ker sem v Vipavi dobro opravil gimnazijo, me je nadškof Pogačnik poslal – potem ko sem v Prijedoru v BiH opravil obvezni vojaški rok – na študij filozofije in teologije.

Se morda spominjate, kdaj sta vas začeli zanimati teologija in filozofija?

Že iz uvodnih odgovorov je razvidno, da sem se že v zgodnji mladosti spraševal o smislu življenja, trpljenja in iskal oporo v veri. Smrt dveh stricov, trpljenje tretjega invalida, ki je dal skozi taborišče Novo mesto in Šentvid pri Ljubljani, ter povojno šikaniranje kmetov so me zaznamovali. Spomnim se, kako je oče dobil v začetku petdesetih let toliko davka, da ne bi mogel deset let s svojim zaslužkom iz tovarne tega plačati. Vse to človeka zaznamuje, da išče smisel življenja globlje, onstran, nad vsakdanjostjo.

Leta 1974 ste prejeli mašniško posvečenje in bili nato dejavni v več krajih po Sloveniji. Nam lahko poveste, kje vse ste službovali in na katero župnijo vas vežejo najlepši spomini?

Akad. prof. dr. Janez Juhant

Da, po šestih letih in pol sem končal z dvema diplomama – iz filozofije in teologije – in potem prejel leta 1974 mašniško posvečenje v Ljubljani. Ko smo mašniki zaprosili za vizume za Izrael, da bi obiskali sveto deželo, so meni po zaslišanih pridržali potni list. Moral sem opustiti vrnitev na študij v Innsbruck, imel sem plačan tečaj francoščine v Nici. Knjige in obleke so mi pripeljali iz Innsbrucka. Šel sem na župnijo ter tam napisal doktorsko nalogo iz filozofije, nato se po treh letih spet lahko vrnil kratko na univerzo, dokončal nalogo, jo zagovarjal in prejel doktorski naslov.

Ravno ta »incident« z UDBO, ki me je vsekozi nadzorovala, je bil kriv, da sem šel potem za duhovnega pomočnika v Stranje. Župnik je bil bolan in večkrat v bolnici, kljub verouku, delu v župniji, celo vodstvu pevskega zbora sem napisal doktorsko nalogo. Seveda sem imel mladinski verouk, verouk za šolske otroke, vodil prenove župnišča in cerkve itd. Na srečevanje z ljudmi v župniji Stranje me vežejo lepi spomini, bilo je naporno zelo živahno, od slovesnih sv. maš, romanj peš na Brezje, eno leto smo šli kar trikrat (50 km), obhajanj praznikov, ritmičnih sv. maš v župniji in drugod, šli smo celo v Augsburg itd. Duhovno življenje se je prepletalo z družabnostjo in kljubovanjem zunanjim pritiskom. Tam sem bil šest let, potem pa že kot predavatelj na fakulteti 7 let pri sv. Katarini nad Medvodami. Tu pa je bilo zahtevno: prenova župnišča in cerkve, vožnja v snegu (7 hudih zim). Gospodinja je hodila v službo v Ljubljano, in kadar je bil sneg, sva uporabila verige, včasih sem še sam stal za obtežitev na odbijaču, da sva uspela priti do 700 m visoko ležeče cerkve in župnišča.

Poleg duhovništva ste se podali tudi v pedagoški poklic in ste bili dolga leta predavatelj filozofije na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, v letih 1994–1999 ste bili celo njen dekan. Kaj je vam osebno pomenilo opravljanje profesure?

Duhovnik je stalno vzgojitelj, pedagog, voditelj mladih, oblikuje jih v duhovne osebnosti. V posebni meri velja to za teološkega profesorja. Predavati sem začel 1978 in ostal na fakulteti do upokojitve leta 2015. V letih dekanske službe sem si prizadeval za enakopraven status Teološke fakultete v

Univerzi v Ljubljani, v katero so jo ponovno sprejeli leta 1992. Treba je bilo organizirati ustrezno financiranje – primerljivo z drugimi fakultetami – urediti postopke nostrifikacije teoloških profesorjev v univerzi – z usposobljenostjo nismo imeli problemov, saj smo vsi študirali v tujini – ter sploh omogočiti polno vključitev Teološke fakultete v univerzo in družbeni prostor, čemur so številni nasprotovali. Tudi tu se je pokazalo splošno nasprotovanje veri in Cerkvi, ki ga še vedno vzdržujejo tisti, ki ne marajo, da bi v naši družbi bili vsi enakopravni, kar pa je znamenje resnične demokracije.

Doma in v tujini ste uveljavljen predavatelj in strokovnjak na področju teologije, filozofije in antropologije. Nedvomno ste med peščico slovenskih izobražencev, ki se ji je uspelo uveljaviti v tujini. Kje vse ste se izpopolnjevali oziroma predavali? Kaj se vam je zdelo na tujem drugače kot doma?

Kot univerzitetni profesor s tem nisem imel kakih problemov. Že iz časa študija poznam številne kolege in profesorje, sodelovanje smo že v bivšem režimu kot cerkvena fakulteta vzdrževali posebno z Regensburgom v Nemčiji in Gradcem v Avstriji, kjer so nas v tistih časih oskrbovali tudi s teološko literaturo. Kot univerzitetna fakulteta pa smo lahko navezali tudi uradne stike z drugimi fakultetami. Tako sem lahko predaval praktično v večini držav Evrope, sodeloval pa tudi s kolegi z drugih celin. V izjemnem spominu so mi predavanja v Dublinu na Irskem, v Leuvnu v Belgiji itd. Kot podpredsednik Evropskega združenja za katoliško teologijo sem organiziral dva kongresa skupaj z Avstrijci v Gradcu/Mariboru ter s Švicarji v Leuvnu v Belgiji. Dvakrat smo kot vodstvo združenja šli v Vatikan h kardinalu Ratzingerju posredovat za teologe, ki so imeli težave s cerkvenim dovoljenjem za predavanje. Ne vem, koliko smo bili uspešni, a nekateri so potem dobili dovoljenja.

V svoji dolgi karieri ste bili dejavni v številnih združenjih, kot npr. v Nacionalnem kurikulumnem svetu, Evropskem združenju za katoliško teologijo, v katerem ste bili podpredsednik, ste pa tudi član Evropske akademije znanosti in umetnosti ter programski svetnik RTV. Kaj vam osebno pomeni udejstvovanje v teh združenjih in kaj si želite doseči kot njihov član?

Kot član strokovnih združenj si prizadevam za poglobljanje posebej filozofsko-teološke misli. Najbolj me zanimajo vprašanja človeka in vere. Menim, da je to ključno vprašanje, saj vera človeka odpira ne pa omejuje, kar je danes problem številnih ljudi kljub medijski in spletni odprtosti, ki pa je za številne vzrok zaplankanosti in celo sovražnega razpoloženja do drugih. Prepričan sem, da krščanska vera, kar je poudaril že Dostojevski (30. okt. bo minilo 200 let, odkar se je rodil) – tudi številni drugi avtorji

mu pritrjujejo – človeka usposablja in odpira za odnose z drugim. Odnos do Boga nas ne more pustiti hladnih v odnosu do soljudi, saj je Bog oče vseh ljudi, zato pa sta ljubezen do Boga in bližnjega, kot uči krščanstvo, tako bistveni zapovedi, saj že stoletja vabita ljudi in narode k sožitju in sodelovanju. Dostojevski je tudi napovedal čase prevratov revolucij (posebno v delu Besi), ko bodo ljudje drug drugega izrivali, morili, uničevali, kar so počeli totalitarizmi prejšnjega stoletja. Posledice so ostale in težko jih odpravljamo, še posebej brez zavzete duhovne poglobljenosti. Vsaka vera kliče v globino, kjer se ljudje zares srečujemo in imamo pogum premagovati zunanosti in razlike, ki so med nami.

Kar nekaj besed sva že namenila vašemu znanstvenemu delu. Kaj vas kot raziskovalca najbolj zanima oziroma kaj je vaš predmet proučevanja?

Vseskozi sem se zavzemal za etične temelje osebe in družbe, kot je naslov knjige, ki je izšla v Nemčiji. Dobre navade, iskanje dobrega v nas in med nami je pravi smisel našega življenja in Bog nam pri tem pomaga, če smo se mu pripravljene odpreti in ga kličemo na pomoč. Ljudje so to počeli v vseh časih, še posebej v stiskah, da so lahko živeli in preživeli. In tudi danes ne more biti drugače, ljudje smo ostali isti, razumeli boste, da če kdo tega ne počne, je z njim nekaj narobe.

Ste tudi prejemnik priznanja Leopold Kunschak – Preis (2004), ki vam ga je podelilo avstrijsko združenje za družbeno misel za etični prispevek k demokratizaciji srednje Evrope, in Zoisovega priznanja Republike Slovenije (2008) za prispevek k antropologiji in etiki. Tu velja omeniti vaša prizadevanja za demokratizacijo Slovenije in podpiranje ideje o samostojni državi, ki smo jo dosegli pred tridesetimi leti. Kako bi vi ocenili pomen slovenske osamosvojitve za generacije naših zanamcev?

Verni smo desetletja kljubovali ateističnemu sistemu in ubijanju Boga v srcih ljudi. Razumljivo, da smo si prizadevali tudi za samostojno demokratično državo. Duhovniki in ostali verni ljudje smo podpirali nove stranke, da bi zavlada svoboda, demokracija in bi imeli samostojno demokratično Slovenijo, ki so jo sanjali, o njej so pisali naši predniki od Majarja-Ziljskega do Kreka, Korošca in nato številnih, ki so v zdomstvu ohranjali Slovenijo v srcih ter v pisnem in organizacijskem snovanju ter pomagali novim strankam pri uveljavljanju ter tudi mednarodnem priznanju naše države. Država Slovenija je kljub težavam in številnim porodnim bolečinam naš skupni dom, naš ponos. Pred sto leti je Lambert Ehrlich na pariški mirovni konferenci dejal, da smo Slovenci premalo prepoznavni, da bi se uveljavili v Evropi in svetu; letos pa je predsednik Janez Janša v imenu slovenske vlade na Brdu gostil vse evropske voditelje

in usmerjal razprave o skupni evropski prihodnosti. Ali ni dovolj razlogov, da smo ponosni na to?

Imate tudi izjemno osebno bibliografijo, saj obsega preko 900 enot. Katera vaša dela bi ocenili kot najpomembnejša?

Knjige in razprave so posvečene zgodovini človeške misli, etiki in vprašanjem človeka in družbe, seveda religije kot najbolj skrivnostnemu in temeljnemu izzivu človeka. Desetletje se ukvarjam z Lambertom Ehrlichom (1878–1942), zadnjih pet let, odkar sem upokojen, zelo intenzivno. Na začetku 2022 bo izšla knjiga ob 80. obletnici njegovega umora 26. maja 1942 na Streliški v Ljubljani. Koroški duhovnik, teološki profesor, tvorec ideje samostojne Slovenije je z vero in srcem živel za narod in Cerkev ter zanju tudi umrl. Želim, da bi ga samostojna Slovenija sprejela kot svojega vzornika in obenem tudi priprošnjika, kot so zapisali številni njegovi pričevalci, ki so v njem našli oporo, moč in upanje v brezupnih časih.

Kot je bilo omenjeno že v uvodu, ste lani prejeli naziv častni občan Občine Šmartno pri Litiji. Kaj vam osebno pomeni to priznanje? Ste še vedno tesno povezani z našimi kraji?

Zahvaljujem se predlagateljem, svetnikom, županu in ostalim, ki so to omogočili. Vesel in ponosen sem na to častno priznanje, saj so tu moje korenine, ki so me vsestransko zaznamovale za življenje, in upam, da tudi s svojim prizadevanjem širim dober glas o svojih izvornih krajih – Štangi in Šmartnem s sv. Antonom oziroma sv. Martinom.

Za nami sta skoraj dve leti pandemije, ki je globoko zarezala v naš vsakdan. Kaj bi vi sporočili našim bralkam in bralcem?

Zahtevni časi pokažejo, kaj smo in koliko je v nas človeške obzirnosti, empatije (vživljanja v druge) ter pripravljenosti, da z zavestnim omejevanjem svoje svobode omogočimo preživetje tudi drugim. Želim, da bi se vsi tega zavedali in se temu primerljivo preventivno obnašali. Tako bomo olaj-

šali delo bližnjim, posebej zdravstvenemu osebju, in preprečili, da bi naši rojaki zaradi človeške malomarnosti trpeli in umirali.

Gospod Juhant, v čast mi je, da sem se imel priložnost pogovoriti z vami. Tudi v prihodnje vam želim vse dobro ter predvsem obilo zdravja in uspeha na vseh področjih vašega bogatega delovanja.

Novice iz Klišēja

Avtorica članka: Erika Horvat

Mesec oktober je v študentskih klubih zaznamovan kot čas vpisov in podaljševanja članstva ob novem študijskem letu. Tako smo klišejci letos po enoletnem premoru obudili našo stojnico na železniški postaji v Litiji, ki smo jo poimenovali kar Maraton vpisov, saj smo bili na njej aktivni od 5.00 zjutraj pa vse do 15.00 popoldne. Na stojnici so lahko mladi spoznali aktiviste, se pogreli ob skodelici kave, kapučina ali čaja ter se posladkali s svežimi rogljički iz pekarnice. Ob vpisu v klub oziroma podaljšanju članstva so prejeli še darilo, rokovnik in pisalo, kasneje pa so po pošti prejeli še trajnostno darilce presenečenja, ki je vsebovalo vrečko za nakupe iz blaga, brisačo ter bandano.

In čeprav je mesec oktober že za nami, se lahko dijaki in študentje občin Šmartno pri Litiji in Litija še vedno **brezplačno** vpišete v klub in koristite ugodnosti, ki jih Klišēja nudi svojim članom:

- cenejše fotokopiranje in spiralne vezave,
- cenejše inštrukcije,
- 15 % popust v Optiki Manja,
- 10 % popust pri nakupu oblačil in obutve v trgovini Stara šola Litija,
- cenejše mesečne fitnes karte v Fitnes centru Klepec;
- ter subvencionirane vstopnice za različne dogodke, izlete in druge dogodivščine.

Nove ugodnosti za člane:

- cenejše mesečne karte Zumba z Alex,
- kupon za striženje v Frizerskem salonu M Styling,

- dve brezplačni mesečni karti za plezanje v Dvorani Pungrt.

V mesecu oktobru je bil prav poseben projekt, posejan v plodovito zemljo, katerega idejo smo posejali Klišejci ter jo vzgojili v sadiko; projekt **Litijski kino**. O kinu je Litija sanjala že dolgo, Klišejci pa smo zbrali pogum in začeli iskati partnerje, da bi projekt tudi uresničili – že po otvoritveni kinosoboti septembra 2019 pa se je izkazalo, da je bilo združevanje moči z ZKMŠ Litija (Kulturni center Litija in MC Litija), Občino Litija in izvajalcem Moj kino dobra poteza. V uspešno sezono pa je predhodno zarezala korona, a smo vseeno realizirali še en filmski dogodek na prostem. Kaj to pomeni? To pomeni, da izvedba ni prepuščena negotovemu financiranju, pač pa je del redne dejavnosti, ki jo prevzema akter, ki ima za to najustreznejšo infrastrukturo – Kulturni center Litija in financer, Občina Litija. Projektu bomo še vedno pomagali idejni očete/mame klišejci, prostovoljci iz MC Litija in drugi filmoljubi, ki bomo skupaj z ZKMŠ poskrbeli, da tudi Litija ostane na filmskem kulturnem zemljevidu.

Poleg našega maratona vpisa smo klišejci organizirali še **pohod po Valvasorjevi poti** v soboto, 23. 10., ki vodi po obronkih nekdanjega posestva Bogenšperk in povezuje pet gradov: Bogenšperk, Črni potok, Lihtenberk, Selo in Slatna, od koder je bila doma Valvasorjeva prva žena Ana Rosina. Pohod smo popestrili z vmesnimi postaniki, ki so izvedeli več o zgodovini našega območja. Zadnja točka pohoda je bila okušanje dobrot domače čokoladnice iz Krčme na gradu Bogenšperk.

Na isti dan smo organizirali še **2. sejum gramofonskih plošč** v Koblerjevi hiši, kjer je bilo moč kupiti gramofonske plošče zbiralcev, LP-plošče različnih glasbenih zvrsti od običajnih izdaj do raritet. Na razpolago so bile tudi male vinilne plošče (singli), CD-ji

in nekaj audio kaset.

V petek, 29. 10., ste nas lahko srečali na **stojnici na sejmu podjetniškega RISE**-ja na Bregu pri Litiji, kjer smo predstavili naš klub ter se spoznavali z obrtniki. V večernih urah smo se zbrali na terasi kluba Klišēja na **kostanjevem pikniku z dijaško sekcijo**.

V nedeljo, 31. 10., smo se ob strašni noči čarovnic zbrali na **večeru grozljivk z dijaško sekcijo** v Klišēju, kjer smo ob ogledu grozljivk in hrustanju prigrizkov v srcu udeležencev vzbudili strah.

Med vsemi dogodki in aktivnostmi Klišēja še vedno večkrat tedensko po dogovoru skupaj tečemo in se razgibavamo z ekipo **RUN4FUN**. Če si želiš družbe pri teku ali motivacije za začetek, nam piši na FB, Instagram ali pa se prijavi na uradnih urah in dodali te bomo v zaprto skupino, v kateri se dogovarjamo za termine. Udeležba je brezplačna! Skupaj se bomo podali tudi na večje organizirane teke, kot so wing4life, dm tek, Litijski tek itd.

Poleg tega še vedno nudimo **brezplačne posvete za vse mlade** s svetovalkama Heleno Ditar, spec. psihoterapije, ob torkih in četrtek (ura po dogovoru) na sedežu Klišēja, ter Alenko Žavbi, mag. socialne pedagogike, ob ponedeljkih in petkih (ura po dogovoru) preko Zooma. Posamezen pogovor oziroma svetovanje traja 60 minut in je zaupne narave, lokacijo posveta pa si izbereš sam/-a. Posveti se izvajajo v okviru projekta **KlišēAID – skoči na Klišēja po moč**. Če si v stiski, nas kontaktiraj na klise.aid@gmail.com ali preko QR-kode, da se dogovorimo za termin, ki ti najbolj ustreza. Tudi če potrebuješ samo pogovor.

Projekt KlišēAID je financiran s strani razpisa Evropska solidarnostna enota zavoda za razvoj mobilnosti mladih Movit.

DEKD 2021: Dober tek!

Z objavami zgodb in receptov za stare jedi se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021.

Projekt učencev OŠ Šmartno pri Litiji: Kaj pa iz lonca diši
Pripovedi o prehrani nekoč in danes

Pripovedovalec Ignacij Jurič, Mala Kostrevnica

Živel sem na kmetiji v številčni družini. Kadar smo bili vsi za mizo, nas je bilo 14 lačnih ust. Največkrat smo jedli trikrat na dan. Ob velikih delih, kot so bili košnja, žetev, mlačev pšenice, ličkanje, trenje prosa z nogami, okopavanje na njivah, pa se je jedlo bolje in večkrat na dan. Takrat smo imeli pomoč sosedov.

Za zajtrk smo večinoma jedli belo kavo in kruh ali pa žgance in zelje za moč. Za kosilo so bili velikokrat smetanovi štruklji v juhi, za večerjo pa kruh z mlekom, prežganka, mlinci ali močnik. Jedlo se je tisto, kar je bilo pridelano iz domačega žita, ki smo ga vozili v mlin, kjer so ga zmleli v moko. Ob nedeljah smo si privoščili govejo ali kokošjo juho, meso iz juhe, krompir in solato. Najbolj sem si želel jesti meso, vendar ga ni bilo velikokrat na jedilniku. Samo ob nedeljah, pa še to je bil za vsakega od nas samo en košček. Jedel sem vse, samo če je bilo.

Glede na letne čase se je hrana razlikovala. Vsa je bila pridelana doma. Od spomladi do jeseni je bilo veliko zelenjave. Pozimi pa je bil čas za koline, kislo zelje in kislo repo. Najraje sem jedel klobase. Skrinj ni bilo, zato smo meso nasolili in prekadili v črni kuhinji. Pili smo hrušvevo in krlhjevo vodo.

Praznikov smo se vsi veselili. Takrat je bila miza obložena s potico, šarkljem, suhimi mesninami, z jajci in s hrenom. Skrb za kuho sta imeli stara mama in mami. Kuhalo se je v črni kuhinji v lončenih posodah, v krušni peči ter na štedilniku na drva. Vse ostanke hrane smo pojedli v predelani obliki, če je pri posameznem obroku sploh kaj ostalo. Ko smo se zbrali za mizo, je prvi vedno začel moliti in jesti ata – glava družine. Čeprav hrane včasih ni bilo na pretek, so zame to še vedno časi, ki so mi ostali v lepem spominu.

Dedijev recept: Prikuha iz kislega zelja

Sestavine: kislo zelje, čebula, žlica moke, olje, rdeča paprika, sol

Postopek: Naribano zelje smo najprej oprali in ga kuhali v vodi približno 45 minut. Na olju smo posebej prepražili sesekljano čebulo in moko, dodali rdečo papriko, dolili malo hladne vode in počakali, da je prežganje zavrelo. Prežganje smo prilili h kuhanemu zelju in vse skupaj kuhali 10 minut. Kislo zelje smo velikokrat jedli z ajdovimi žganci.

V naši družini od starih jedi največkrat kuhamo golaž ali močnik. Oboje imam zelo rad. Ob nedeljah je na jedilniku tudi goveja juha. Na splošno jem večinoma vse jedi, ni mi pa všeč ričet. Babi skuha najboljši golaž. V času, ko sem pripravljal projekt, smo za kosilo pripravili zelje in žgance. Zanimivo se mi je zdelo zato, ker je dedi (pripovedovalec) to kot otrok velikokrat jedel. Bilo je zelo okusno. Današnje in nekdanje navade glede prehrane se zelo razlikujejo. Mame so bile v starih časih večinoma doma, skrbele so za hrano in delale na kmetiji. V današnjem času pa je tempo življenja takšen, da čas tega ne dopušča. Večina mam hodi v službo. Ker prihajajo pozno domov, velikokrat nimajo časa za kuhanje. Želim si, da bi se večkrat lahko vsa družina usedla za mizo in v miru pojedla vsaj kakšen obrok.

Zapisal Mark Grošičar, 8. c

DEKD 2021: DOBER TEK!

V dneh od 25. septembra do 11. oktobra so po vsej Evropi in seveda tudi pri nas potekali Dnevi evropske kulturne dediščine. Letošnji, že 30 po vrsti, so nosili naslov **DOBER TEK!**, saj so bili posvečeni bogati kulinarčni dediščini in tradicionalnim slovenskim jedem. Naša šola se je že osmo leto zapored pridružila številnim dogodkom, ki so potekali širom po Sloveniji.

V 1. a so spekli slasten jabolčni zavitek. Najprej so pripravili vse sestavine – vlečeno testo, maslo, kislo smetano, sladkor in veliko jabolk. Nadeli so si predpasnike, zavihali rokave in se lotili priprave jabolka. Ko so bila jabolka naribana, so vlečeno testo namazali s smetano, po njej potresli jabolka in dodali kanček sladkorja ter testo zvili in položili v pekač. Dva pekača zavitka so odnesli v šolsko kuhinjo, kjer so ga kuharice spekle. Omamno dišečega in rahlo ohlajenega so potresli s sladkorjem in se posladkali z njim. Zelo jim je teknil, saj je bil nadvse okusen.

V 1. b-razredu so se učenci lotili kuhanja bučne juhe. Uporabili so hokaido bučo, čebulo, česen, sol in muškati orešček. Ker je buča trda za rezanje in lupljenje, sta to delo opravili učiteljici, učenci pa so nato večje krlhje narezali na manjše kocke. Ko je bila juha kuhana, jo je kuharica s paličnim mešalnikom pretlačila v okusno kremno juho. Kljub temu da je v razredu nekaj učencev, ki ne jedo zelenjave, je bučno juho poskusilo prav vseh 24. Velika večina je pojedla kar dve porciji. Učenci so bili nad rezanjem, kuhanjem in degustiranjem navdušeni.

Iz lonca je dišalo tudi v 3. b-razredu, v katerem so kuhali ješprenj. Učenci so doma povprašali za domače recepte, po katerih kuhajo ješprenj ali ričet, na list zapisali sestavine ter te potem v razredu med seboj primerjali in imeli kar burno razpravo, kaj je dobro oziroma česa v loncu ne bi dali. Na domačem vrtu so nabrali zelenjavo in jo pripravili za kuhanje. Vsak je prinesel vsaj en kos. Na dan kuhanja so v šolo prinesli predpasnik, leseno desko za rezanje in nož. Najzanimivejši del je bilo lupljenje in rezanje zelenjave. V velik loncu so vllili malo olja, narezano čebulo in por, rumeno in rdeče korenje, kolerabo, strožji fižol, fižol v zrnju, krompir, gomoljno zeleno, paradižnik, papriko, cvetačo, korenino peteršilja, peteršilj, zeleno, majaron, šetraj, origano, nekaj zrnca popra, sol, domač ješprenj ter na koncu za boljši okus še kranjsko klobaso.

Po približno dveh urah je bila jed gotova in prav vsi so jo vsaj poskusili. Nekateri so ričet jedli še za »glavno« kosilo (namesto brokolijeve juhe).

Učenci predmetne stopnje so v šolski avli postavili na ogled razstavo starih kuharskih knjig, zvezkov z recepti in kuhinjskih pripomočkov naših babic, ki so ji dali naslov **KAJ PA IZ LONCA DIŠI**. Da je res tudi zadišalo, so učenci izbirnega predmeta sodobna priprava hrane pripravili tri tradicionalne domače dobrote: joto, grenadirmarš in belokranjsko pogačo. Jedi so bile okusne in so šle v slast vsem obiskovalcem dogodka, ki pa je letos zaradi znanih razmer ostal le v šolskem krogu.

Za piko na i so nekateri učenci in učiteljice sodelovali na sejmu Dobrote šmarske dežele, na katerem so obiskovalcem ponudili krompir, pripravljen na različne načine, in pečen kostanj.

Danica Sedevčič

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Oktobrski vrtiljak začnimo s povabilom na samostojno razstavo likovnih del naše članice Sabine Cvikl Slana, ki svoja dela predstavlja v kulturnem centru. Številna so prejela certifikat kakovosti v projektu Zlata paleta pri ZLDS.

Razstava likovnih del, nastalih na Taboru ljubiteljskih slikarjev v organizaciji ZLDS in društva Lila, ki je bil v Mozirskem gaju, je na ogled v Rečici.

Knjižnica Šmartno pri Litiji gosti razstavo naših del na temo Videz tipnega.

Društvo Lila se je predstavilo tudi na Festivalu medgeneracijskega sodelovanja v Litiji. Nastala je skupinska slika, ki so jo ustvarili mimoidoči, med njimi je za čopič prijel tudi župan Litije Franci Rokavec.

Vse sekcije so že začele z delom. Toliko vsega se dogaja, toliko vsega nastaja.

Knjižnica

Litija

Avtorici članka: Aleksandra Mavretič in Andreja Štuhec

TEDEN OTROKA V KNJIŽNICI LITIJA

Letošnji moto Tedna otroka, ki je potekal od 4. do 8. oktobra, je bil **Razigran uživaj dan!** 6. oktobra so Knjižnico Litija obiskali učenci od 1. do 9. razreda OŠ Litija, Podružnice s prilagojenim programom. Prisluhnilo so pravljici oziroma mladinski zgodbi ter spoznali nekaj igrac in družabnih iger. Zabavali so se ob ugankah in kvizu ter po dolgem času tudi ob igranju igre Človek ne jezi se. Ob koncu srečanja nas je razveselila misel učenca, ki je dejal: «Že dolgo se nisem tako zabaval brez prisotnosti računalnika!» Zato, igraymo, igrayte se!

Foto: Katja Kos

ZDAJ SEM TVOJA MOJA

September je mednarodni mesec Alzheimerjeve bolezni, v oktobru pa je mednarodni dan starejših. Prav zato smo prvi literarni večer po več kot enoletnem premoru posvetili Alzheimerjevi demenci in vsem, ki jim je v življenje prišla ta neusmiljena vsiljivka, kot jo je poimenovala Vidka Kuselj. Trboveljčanka, ki je po študiju v Ljubljani poklicno in zasebno pot nadaljevala v Posavju, je kot slavistka poučevala številne generacije, dejavna je bila tudi v kulturi. Pri soprogu je opazila spremembe v obnašanju, sledilo je obiskovanje zdravnikov, a do prave diagnoze je minilo nekaj let. Ko se ni več spomnil njenega imena, ji je rekel Moja. V knjigi je opisala 15-letno obdobje, svoje bolečine je preliła tudi v pesmi. Predstavitev knjige Zdaj sem tvoja Moja in srečanje z Vidko Kuselj smo pripravili z U3 Litija – Šmartno 26. 10., v kulturnem programu je sodelovala VS Plavica. Večer je bil poln čustev in bolečine, saj se je njuna zgodba končala lanskega decembra, ko je v dom starejših prišla korona.

KNJIŽAKELJC ZA PRVOŠOLČKE

Knjižnica Litija prvošolčkom podarja Tačkov knjižakeljc. Prvošolčki dobijo ob vpisu

posebno Tačkovo izkaznico, kazalko za zbiranje žigov ter knjižakeljc, torbico za knjige. Ko je kazalka polna žigov, pa še darilo! Branje povezuje, zato pripeljite vašega prvošolca v knjižnico in z njim polnite knjižakeljc s čarobnimi zgodbami.

PRIBLIŽEVANJA Z DRAGANOM PETROVCEM

Pronicljiv, inteligenten, duhovit sogovornik so oznake, ki bi jih lahko pripisali novembrskemu gostu Približevanj. Značajske kvalitete pa nedvomno dopolnjuje izjemna strokovnost, saj je dr. Dragan Petrovec, slovenski pravnik kriminolog – penolog, torej velik strokovnjak na področju izvrševanja zapornih kazni. V Kulturni center Litija bo prišel 15. 11. 2021 ob 19. uri, z njim se bo pogovarjala Andreja Štuhec.

SREČANJE S SONJO DOLŽAN

Z Društvom Univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno pripravljamo makedonski večer oziroma pogovor s profesorico in prevajalko Sonjo Dolžan. Srečanje bo v torek, 16. 11., ob 17. uri v Knjižnici Litija.

DAN SPLOŠNIH KNJIŽNIC POLEPŠALA IDA DOLŠEK IN JERNEJ DIRNBEK

20. november je dan splošnih knjižnic. Knjižnica Litija ga bo praznovala z dvema literarnima dogodkoma. Dne 19. 11. bo Ida Dolšek v Kulturnem domu Šmartno ob 19. uri predstavila novo knjigo Mostovi časa. Obsežno delo Ide Dolšek razgalja domala vse plati življenja Šmartnega z okolico v polpretekli zgodovini; prav posebno se je potrudila tudi z zbiranjem spominov o Slavku Grumu. Na dogodku bodo sodelovale Ljudske pevke FS Javorje in Oktet Valvasor.

Drugi literarni dogodek bomo pripravili v Litiji: v torek, 23. 11., bo v litijski knjižnici literarni gost Jernej Dirnbek - Dimek, član zasedbe MI2. Poklepetali bomo o njegovi novi knjigi Tramp, ker je izvrsten glasbenik, pa bo prinesel tudi kitaro.

TA VESELI DAN KULTURE

V petek, 3. decembra, bo Ta veseli dan kulture, zato se bomo v Knjižnici Litija povezali z likovniki Litijskega likovnega ateljeja. Ob rojstnem dnevu Franceta Prešerna se vedno sliši tudi poezija, zato so na dogodek toplo vabljeni ljubitelji pesniških stihov.

KNJIGA JE VEDNO LEPO DARILO

Podarjati prava darila, ki razveselijo, navdihnejo in obogatijo, je vsem nam v izziv. Knjigo o dediščini furmanov z naslovom Bolj ko je komat okrancljan, bolj konj z veseljem vleče je mogoče kupiti v Knjižnici Litija in Knjižnici Šmartno, pa tudi v prostorih JZ Bogenšperk v Šmartnem, na gradu Bogenšperk in TIC Litija. V knjižnici so na voljo tudi nekatere druge knjige z lokalno tematiko, ki bodo predvsem ljudem, navezanim na naše kraje, v veselje in ponos.

Kmetijske novice

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

Avtorica članka: Ana Cirar

Objavljen je 3. javni razpis Pomoč za zagon dejavnosti, namenjene razvoju majhnih kmetij.

V začetku meseca septembra je bil objavljen 3. javni razpis za ohranjanje in razvoj majhnih kmetij. Sredstva so namenjena kmetijam, katerih zemljišča ležijo na območju z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (v nadaljevanju OMD). To so vsa kmetijska gospodarstva, ki se nahajajo v občinah Litija in Šmartno pri Litiji. Znesek podpore znaša do vključno 5.000 eur na upravičenca. Splošni pogoji za kandidiranje na razpisu:

- Oddana **zbirna vloga v letu 2021** za neposredna plačila (podatki o doseganju vstopnih pogojev se pregledujejo s te vloge).
- Kmetija ima v upravljanju **najmanj 1,5 in največ 6 ha primerljivih kmetijskih površin** (v nadaljevanju PKP). PKP se razlikujejo od dejanske površine, in sicer je razmerje 1 ha PKP = 1 ha njivskih površin ali 2 ha trajnega travinja ali 0,25 ha intenzivnega sadovnjaka/vinograda.
- Skupno število živali na kmetiji je večje ali enako **1,5 glave velike živine (v nadaljevanju GVŽ) in manjše od 15 GVŽ**.
- Kmetija ima obtežbo s travojedimi živalmi v obsegu **najmanj 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja**. Ta pogoj pa ne velja za kmetije, katerih površine trajnih nasadov predstavljajo več kot 50 % kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU). To je novost letošnjega razpisa, ki omogoča kandidiranje kmetijam, ki nimajo živali in se ukvarjajo s pridelavo na intenzivnih nasadih.

Ali izpolnjujete splošne, lahko preverite **na kmetijski svetovalni službi** tudi preko telefona. Če izpolnjujete vstopne pogoje, se dogovorimo za obisk v naših pisarnah, kjer preverimo, koliko točk dosegate v merilu za ocenjevanje vlog (vstopni prag za kandidiranje na razpisu znaša 30 % od 100 možnih točk).

Vloge na javni razpis se lahko oddajajo **do 16. 12. 2021 do 13.59**, zato nas čimprej pokličite in **se dogovorite za termin**.

Ostali aktualni javni razpisi, ki vas morda zanimajo:

- V petek, 22. 10. 2021, sta bila objavljena 20. in 21. javni razpis iz podukrepa 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2021; operacija: Naložbe za izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskih gospodarstev – za naložbe gorskih kmetij (20. JR) in za naložbe ekoloških kmetij (21. JR). Vložitev

vloge poteka od ponedeljka, 15. 11. 2021, do 30. 12. 2021.

- V petek, 8. 10. 2021, je bil objavljen **Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa** iz PRP 2014–2020 za leto 2021. Vložitev vloge poteka od torka, 2. 11. 2021, do 10. 1. 2022.
- V petek, 24. 9. 2021, je bil objavljen 5. javni razpis **za odpravo zaraščanja na kmetijskih zemljiščih**. Vložitev vloge poteka od ponedeljka, **4. 10. 2021, do zaprtja javnega razpisa**. Svetujemo, da se glede pogojev za kandidiranje na razpisu obrnete na upravne enote, kjer preverijo vrsto rabe zemljišča, na katerem želite odpraviti zaraščanje.
- V petek, 10. 9. 2021, je bil objavljen 2. javni razpis za podukrep 6.4 **Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti**. Vložitev vloge poteka od ponedeljka, **4. 10. 2021, do 17. 12. 2021**.

Več o razpisih si lahko preberete na spletni strani <https://skp.si/prp-2014-2020-2022/javni-razpisi>.

VABILO NA SPLETNA IZOBRAŽEVANJA

V mesecu novembru Kmetijska svetovalna služba, izpostavi Litija in Zagorje ob Savi, organizira spletne seminarje. Kar dva smo namenili **rejcem drobnice**, vabljeni pa seveda vsi, ki bi vas tematika zanimala:

- **V sredo, 17. 11. 2021, ob 19.00** bo potekalo predavanje **Preureditev in novogradnja hlevov za drobnico**. Povabili smo predavatelja **mag. Petra Pšakerja**, univ. dipl. inž. zoot., specialista za živinorejo na KGZS Zavod Celje.
- **Konec novembra** pa načrtujemo predavanje preko spleta s specialistko za drobnico s KGZS Zavoda Celje, **mag. Marjeto Ženko**. Dotaknili se bomo teme **pitanje jagnjet in kozličkov**. Ga. Ženko nam bo kot primer dobre prakse predstavila rezultate projekta EIP (Evropsko partnerstvo za inovacije) Reja različnih pasem drobnice za meso in izdelke vrhunske kakovosti.

Povezave do spletnih seminarjev najdete na spletni strani KGZS Zavod Ljubljana, pod rubriko Dogodki in izobraževanja (<https://lj.kgzs.si/dogodki-in-izobrazevanja>).

Če zaradi datuma objave naših novic v lokalnih časopisih dobite informacijo prepozno, se priporočamo, da spremljate dogodke na tej povezavi. Vsi, ki ste na naši listi za obveščanja, pa prejmete vabila po e-pošti. Če nam še niste posredovali elektronske pošte, lahko to še storite na elektronski naslov sonja.zurbanija@lj.kgzs.si.

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Izpostava Litija

Valvazorjev trg 3, 1270 LITIJA

Spletna stran: <https://lj.kgzs.si/>

Terenski kmetijski svetovalci izpostave Litija:

mag. Sonja Zidar Urbanija, 01 899 50 14, sonja.zurbanija@lj.kgzs.si
Karmen Skalič Holešek, 01 899 50 15, karmen.skalic-holesek@lj.kgzs.si

Ana Cirar, 01 899 50 13, ana.cirar@lj.kgzs.si

Slavko Bokal, 01 899 50 13, slavko.bokal@lj.kgzs.si

BILI SMO V PREŠERNOVEM MESTU

V petek, 15. oktobra, smo izvedli naš zadnji letošnji celodnevni izlet. Odločili smo se za Prešernovo mesto Kranj. Z odličnim vodičem smo se dobri dve uri sprehajali po starem delu mesta in spoznavali njegove znamenitosti. Kdor je želel, se je lahko povzpел na cerkveni zvonik, od koder je lep razgled na celotno mesto. Nato smo se zapeljali še do bližnjega Jošta, kjer smo imeli toplo malico. Zaradi ozke ceste smo morali zadnji del poti prehoditi peš. V domu na Joštu nas je čakal topel obrok – golaž s testenami in jabolčni zavitek. Prizaneslo nam je celo vreme, saj nam kljub slabi vremenski napovedi ni bilo treba odpreti dežnikov. Čeprav nas je bilo samo 16, je izlet minil v prijetnem vzdušju.

Društvo upokojencev Šmartno

Avtor članka: Boris Žužek

NADALJUJEMO S PONEDELJKOVIMI POHODI

V mesecu oktobru smo spremenili čas za ponedeljkove rekreacijske pohode, ki se sedaj začenejo ob 13. uri.

PGD Šmartno pri Litiji v mesecu požarne varnosti

Avtor članka: Peter Kračan

Oktober je v Sloveniji mesec, ki je posvečen požarni varnosti. Aktivnosti gasilcev so v tem mesecu že tradicionalne, saj že vrsto let v tem mesecu še posebej sodelujemo s podjetji in občani.

Slovenija je na mednarodni vaji SIQUAKE 2021 z enotami na terenu in v štabnih pisarnah preigravala različne scenarije posledic, ki bi se lahko zgodile po hudem potresu v osrednji Sloveniji.

23. oktobra smo, poleg vseh ostalih društev v občini, sodelovali na vaji **v podjetju Herz**. Vajo v organizaciji Gasilske zveze Šmartno pri Litiji smo posvetili pripravam za primer potresa, saj lahko med potresom tudi zagori. Vaja je predpostavljala, da se je v potresu poškodovala napeljava v proizvodni hali in povzročila požar. Po prijavi na številko 112 sledi alarmiranje osrednje enote Šmartno in ostalih enot iz celotne občine. Poleg spoznavanja območja, na katerem deluje podjetje Herz, je bila vaja namenjena tudi vzpostavitvi štabnega vodenja večjih intervencij, ki gasilsko posredovanje razdeli na več sektorjev. Med pripravami na vajo smo se podrobneje spoznali z oddelki proizvodnje, še posebej oddelkom galvane, ki predstavlja najkompleksnejši del obrata. Analiza vaje je pokazala, da moramo društva v zvezi delovati še bolj povezano tako na področju rednih društvenih vaj kot pri posredovanju na intervencijah.

V oktobru se je začel tudi **tečaj za ope-**

rativnega gasilca, katerega obiskuje pet pripravnikov iz našega društva. Tečaj je namenjen gasilskim pripravnikom, ki vstopajo v svoje domače enote, da se spoznajo z opremo in taktiko posredovanj. 149 ur teorije in praktičnega usposabljanja se zaključijo s preverjanjem znanja in zaključno vajo. Domači predavatelji in inštruktorji bodo do začetka decembra usposobili nekaj več kot 20 novih operativcev. Naslednji tečaj bo januarja prihodnje leto, ko bomo izobrazili dodatne sile za boljšo varnost našega kraja. V svoje vrste še vedno vabimo krajanje, ki jih naša dejavnost zanima in bi radi postali gasilci. Od najmlajših, ki se pridružijo pionirskim vrstam, do vseh ostalih, ki bi jih zanimalo gasilstvo in bi radi pomagali pri mnogih aktivnostih društva, tako pri **intervencijah**, prevozih vode, redarjenju, urejanju vozil in opreme ter ostalem. Kdaj se lahko oglasite v našem domu? Mladina ima vaje in srečanja vsak torek ob 18. uri, operativna enota ima interna izobraževanja in srečanja vsak četrtek ob 19. uri v gasilskem domu v Šmartnem, lahko tudi na naši FB-strani ali pa vprašajte koga od gasilcev. Veseli vas bomo.

Ocenjevanje društev je postalo že tradicionalno in je osnova za razdelitev drugega

dela dotacij za redno delovanje društev s strani občine. Ocenjevalna komisija v dveh dneh obiše vsa društva v občini, s čimer preverijo opremo in vozila, gasilske domove, zaščitno opremo gasilcev, urejenost evidenc in upravnega dela društva. Vsaka napaka na pregledu prinaša negativne točke. Pozitivne točke pa si društvo lahko prisluži z opravljenimi specialnostmi, tečajji in uvrstitvami njihovih članov na tekmovanjih. Ocenjevanje prinaša vidno boljše rezultate na področju dela društev, saj je negativnih točk vsako leto manj.

INTERVENCIJE V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

27. 9. 2021: Ob 22.30 je v Javorju, zagorela mizarska delavnica. Požar so pogasili gasilci PGD Javorje in PGD Šmartno pri Litiji. V požaru je bila mizarska delavnica uničena v celoti, uničenih je bilo tudi več delovnih strojev za obdelavo lesa.

1. 10. 2021: Ob 17.30 je v Zavrstniku zagorel dimnik. Gasilci PGD Zavrstnik so nadzorovali gorenje in na koncu dimnik ohladili.

7. 10. 2021: Gasilci PGD Jablanica so ob 8.40 in ob 19.00 posredovali zaradi padlih dreves na cesto na območju Cerovice. Drevesa so razžagali in sprostili promet.

Policija svetuje in opozarja

Avtor članka: Danijel Stanojevič, pomočnik komandirja PP Litija

ZASTRUPITVE

V jesenskem času so v ospredju **kmetijska opravila v gozdu, v sadovnjakih in vinogradih** ter delo, povezano s trgatvijo ter kuhanjem sokov in mošta. Da ne bi prihajalo do tragedij, ki so se že zgodile v preteklosti, ko so se osebe v zaprtih prostorih zastrupile z ogljikovim dioksidom, **policisti opozarjamo na povečano previdnost in nekatere varnostne ukrepe.**

Zadrževanje v neprežračenih vinskih kletah je lahko smrtno nevarno!

Pri vrenju mošta in kuhanju sokov nastaja namreč večja količina ogljikovega dioksida, ki zmanjša koncentracijo kisika v zraku. CO₂ pa je v prostoru težko zaznati, zato svetujemo, da prostore, v katerih uporabljate grelna telesa za kuhanje sokov, še posebej pozorno zračite, tako da večkrat na dan naredite prepih, predvsem pa tega opravila nikoli ne izvajajte sami.

VARNOST V CESTNEM PROMETU

Prav tako ne pozabite na varnost v cestnem prometu, zato vam svetujemo, da ne vozite pod vplivom alkohola. Spoštujte cestnoprometne predpise in ne sedajte za volan pod vplivom alkohola ali drugih psihoaktivnih snovi (mamil, zdravil) in tako poskrbite za lastno varnost in varnost drugih udeležencev v cestnem prometu.

(Vir in foto: www.policija.si)

Skrb za zdravje je moja prva misel

Avtorici članka: Renata Ozimek, delovna terapevtka in Alenka Rozina, delovna inštruktorica

Mesec september je svetovni mesec Alzheimerjeve bolezni. Ozaveščanje o tej stigmatizirani bolezni v naši družbi se je letos osredotočalo na zelo pomembno temo – diagnoza. Stroka ugotavlja, da je zgodnje odkrivanje in zdravljenje bolezni oseb z demenco ključno, kar ima ugoden vpliv na kvaliteto njihovega življenja.

Na sončni jesenski dan, 21. septembra, smo organizirali Sprehod za spomin. Sprehodili smo se po grajskem in medovitem parku doma. Ob terapevtskem pogovoru in aktivnosti urjenja spomina smo vzpodbujali socialne interakcije in ohranjali miselno vitalnost. Na prijetnem in koristnem sprehodu smo se s stanovalci okrepčali s svežim domačim pecivom, pripravljenim v gospodinjiski skupini.

*On ne leta za tabo,
za njim se ti večkrat podiš,
brez njega živel boš slabo,
še slabše, če zanj le živiš.
Kaj je to?*

Počaščeni smo, da nas je obiskal minister za delo, gospod Janez Cigler Kralj. Ob njegovem obisku smo imeli priložnost predstaviti delovanje doma in prijetno domsko okolico. Srečal se je s stanovalci in zaposlenimi. Izrazil je hvaležnost za opravljeno delo v času tretjega vala epidemije. Veseli nas, da je podprl naše ambicije v zvezi z reševanjem prostorskih kapacitet. Hvaležni za vsak trenutek življenja smo v letošnjem rožnatem oktobru v znak osveščanja

o raku dojke ovili drevesi in se sprehodili po makadamski cesti. Slogan Rožnatega oktobra je »Bodi in ostani zdrava!«. Želimo poudariti, da lahko sami s preprostimi odločitvami za zdrav življenjski slog veliko naredimo za svoje zdravje. S sprehodom v prijetni naravi smo utrdili prijateljske vezi ter naredili droben korak na poti do zdravja. Zavedamo se, da vsak gib šteje, pripomore k izboljšanju zdravja in poveča veselje do življenja.

Iz dela OZ RK Litija

Avtorici članka: Danica Sveršina, predsednica in Irena Videc, strokovna sodelavka

NVO GRE V ŠOLO

Po enoletnem premoru zaradi epidemioloških ukrepov je bila letos ponovno organizirana akcija NVO gre šolo. Nevladne organizacije imajo/imamo tako možnost predstavitve dejavnosti osnovnošolcem. Udeležili smo se akcije, ki je 28. 9. 2021 potekala v OŠ Litija. Predstavljali smo se učencem prve triade ter učencem enote s prilagojenim programom. Otroke smo povprašali, kaj vedo o Rdečem križu, s čim se ukvarjamo. Odgovorili smo na vsa njihova vprašanja ter predstavili delovanje in poslanstvo organizacije. Prebrali smo pravljico

o zdravem zajtrku ter o Mihcu in Jakcu. Po učni pravljici o zdravem prehranjevanju in zobni higieni sta hkrati pobarvanki, ki so ju učenci pobarvali.

SREČANJE STAREJŠIH V KRAJEVNI ORGANIZACIJI RDEČEGA KRIŽA JAVORJE

V soboto, 11. 9. 2021, so prostovoljke Krajevne organizacije RK Javorje organizirale srečanje starejših, bolnih in invalidnih. Srečanje je potekalo v ravnokar obnovljenih prostorih nekdanje šole v Javorju. Tako je bila osrednja nit srečanja obujanje spominov na obiskovanje te šole in pripovedovanje najrazličnejših prilog iz časa njihovega šolanja. Prostovoljke so za udeležence organizirale kosilo, prav tako pa ni manjkalo sladkih dobrot.

SPREJEM UČENCEV PODRUŽNIČNE ŠOLE PRIMSKOVO V MLADE ČLANE RDEČEGA KRIŽA

V petek, 1. 10. 2021, smo skupaj s prostovoljkami in prostovoljcem KORK Primskovo obiskali Podružnično šolo Primskovo. Skupaj z učiteljico so nam zapeli, tudi harmonika je zaigrala. Med mlade člane Rdečega križa smo sprejeli tri učence. Vsi učenci pa so sodelovali na likovnem natečaju »Tebi v pomoč, človek.« Mladim članom ter ostalim

učencem smo podelili skromna darila.

ZBOR ČLANOV KRAJEVNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA DOLE PRI LITIJU

3. oktobra 2021 je na Dolah pri Litiji potekal Zbor članov KORK Dole pri Litiji. Na zboru članov so izvolili novo vodstvo in novega predsednika krajevne organizacije.

ROŽNATI OKTOBER

Rak dojke je pri ženskah še vedno najpogostejša oblika raka. V primeru, da je bolezen dovolj zgodaj odkrita, je v visoki meri ozdravljiva. Preventivno delovanje je zato zelo pomembno.

Gospa Jožefa Kežar, dr. med., spec. gin. in porod., gospa Alenka Berdajs, dipl. babica, in gospa Neja Perič, dipl. med. sestra so nas povabile k sodelovanju, da skupaj obeležimo Rožnati oktober in s tem naredimo nekaj dobrega za zdravje žensk.

Ker je še vedno čas koronavirusa, skupnih predavanj tudi letos ni bilo. V ambulanti so bili na voljo silikonski modeli dojke z zadržljivimi, ki so bili na razpolago za demonstracijo, ter video posnetek o samopregledovanju dojke.

RKS Območno združenje Litija se v imenu prostovoljk zahvaljuje za prijazno povabilo na demonstracije in preglede dojke z ultrazvokom.

Delavnica izdelovanja nagrobnih aranžmajev

Avtorica članka: Marta Kotar

V soboto, 2. 10. 2021, je v sklopu projekta LAS Garkelj, ki ga izvajata Arboretum Volčji Potok in Javni zavod Bogenšperk, pri župnijski cerkvi sv. Antona Padovanskega v Veliki Štangi potekala delavnica izdelovanja nagrobnih aranžmajev.

Tudi drugo od skupno štirih načrtovanih projektnih delavnic je vodila dr. Sabina Šegula iz FLOWERACADEMY.SI, ki floristiko poučuje že več kot 25 let. Na sobotni delavnici je udeležencem prikazala izdelavo več oblik nagrobnih aranžmajev. Udeleženci so dobili uporabne nasvete, kako lahko cvetje, ki ga sadijo na

domačih vrtovih, uporabijo za cerkvene in nagrobne aranžmaje. Vsak od njih pa je imel tudi možnost izdelati dva nagrobna aranžmaja, ki ju je po zaključku delavnice lahko odnesel s seboj. Delavnica je potekala v sproščenem in gostoljubnem vzdušju gostitelja gospoda Janeza Ferleža, župnika župnije Velika Štanga nad Litijo, in je bila odlična priložnost tudi za izmenjavo lastnih izkušenj med udeleženci o ljubiteljskem pridelovanju in aranžiranju cvetja. Na tem mestu še enkrat iskrena hvala gospodu župniku, da nam je omogočil izvedbo dogodka.

Delavnica je potekala v sklopu projekta LAS Garkelj, ki ga izvajata Arboretum Volčji Potok in Javni zavod Bogenšperk. S projektom, ki povezuje podeželsko zainteresirano javnost in strokovnjake, prek različnih dejavnosti skupaj oživljamo znanje in tradicijo okrasnih vrtov ob hišah in z njima povezane običaje na območju LAS Srce Slovenije. Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Slovanski letni časi na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Petra Bolha

V sredo, 20. oktobra, se je na gradu Bogenšperk odvil prvi iz cikla dogodkov Slovanski letni časi, ki ga Javni zavod Bogenšperk soorganizira v sodelovanju s Forumom slovanskih kultur, Ruskim centrom znanosti in kulture v Ljubljani, Občino Šmartno pri Litiji, Gimnazijo Celje – Center in Gimnazijo Litija. Slovanski letni časi na komunikativen način približujejo različne teme s področja literature, jezikov, zgodovine in slovanskih kultur srednješolcem ter jih seznanjajo s priznanimi imeni iz sveta književnosti in jezikoslovja. Dogodki se obenem navezujejo na življenji in dela Janeza Vajkarda Valvasorja in Davorina Hostnika ter njuno dediščino.

Jesenskega srečanja so se udeležili dijaki iz Celja in Litije. Na gradu Bogenšperk so jih uvodoma pozdravili predstavniki sodelujočih ustanov in gostujoči predavatelj, Dimitri Polikanov, namestnik direktorja Rossotrudničestva, ki je nato dijake nagovoril z motivacijskim predavanjem in predstavitevjo Rossotrudničestva – agencije, ki spodbuja kulturno sodelovanje in izobraževanje. V prvem delu programa so si dijaki tudi ogledali grad Bogenšperk ter Rusko-slovenski center Davorina Hostnika. V drugem delu programa pa so prisluhnili pogovoru priznanega slovenskega pisatelja in poznavalca slovanske mitologije Vlada Žabota, avtorja romana Volčje noči, in ruske slovenistke ter prevajalke Julije Sozine, članice uredniškega odbora zbirke Sto slovanskih romanov. Gosta sta spregovorila o specifikah prevajanja literarnih del, o sorodnostih slovenske in

Foto: Boris Pretnar

ruske kulture ter o slovanski mitologiji in mitoloških vzorcih. Poslušalcem sta za zaključek prebrala odlomek iz knjige Volčje noči v izvirniku in v ruskem prevodu.

Cikel Slovanski letni časi na gradu Bogenšperk se bo nadaljeval z zimskim srečanjem ob koncu januarja 2022.

Grad Bogenšperk so obiskale čaravnice in čarovniki

Avtorica članka: Marta Kotar

Na začarani grad Bogenšperk so na zadnji oktobrski dan po letu dni premora znova prileteli čaravnice in čarovniki iz vse Slovenije, nekaj jih je bilo celo iz tujine. Ob prijetno sončnem in toplim vremenu so poskrbeli za čudovito vzdušje in še en nepozaben dogodek.

Letošnja Noč čarownic je potekala v že nekoliko zaostrenih epidemioloških razmerah, zato smo organizatorji storili vse, kar je bilo potrebno, za spoštovanje veljavnih ukrepov in varno izvedbo dogodka. Pripravili smo pester program, gradu pa smo za eno popoldne naredili drugačno, začarano podobo. Različne aktivnosti so potekale celo popoldne, na njih pa je lahko vsakdo našel nekaj zase.

Foto: Jure Istenič

Obiskovalce so že pred vhodom v grad pozdravile plešoče čaravnice in delavnica, na kateri so lahko izrezali buče in jih odnesli domov. Skozi strašen tunel v grajskem atriju so se najmlajši sprehodili do kotička z ustvarjalnimi delavnicami in poslikavo obraza, prisluhnili so lahko tudi pravljicam ali se podali na lov za zakladom. Pozabili nismo niti na malo večje čaravnice in čaravnice. Zanje smo pripravili posebno seanso, in kot smo slišali, je bila zelo strašna.

Na dvorišču za gradom je svoj prostor našla začarana tržnica, na kateri so svoje izdelke ponudili številni ponudniki. Veseli smo, da nekateri od njih z nami sodelujejo že vrsto let in da bo tako tudi v prihodnje. Za polne trebuščke čarownic in čarovnikov je tudi tokrat poskrbela Krčma na gradu. Imeli smo tudi oder, na katerem je čarodej Tadej pokazal nekaj zanimivih čarownic, zbrane pa je letos prvič obiskala naša nova čaravnica Bogenčara, ki je svoje domovanje našla v zavetju bogenšperških grajskih zidov in bo odslej naša redna gostja.

V Javnem zavodu Bogenšperk smo z izvedbo dogodka zelo zadovoljni, veselijo nas tudi številne pohvale, ki ste nam jih namenili. To nas navdaja z dodatno energijo, da bomo prihodnje leto pripravili še več doživetij. Se vidimo čez eno leto!

ŠMARSKI ADVENT

27. november 2021

Adventni sejem

3. december 2021

Pohod z lučkami,
s prazničnim
programom in
prižigom luči.

Občina Šmartno pri Litiji

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Šmartno

Turizem Šmartno

info@bogensperk.si

Delovno poletje je obrodilo sadove s kar petimi novimi evropskimi projekti

Avtorica članka: Anamarija Fortuna, Razvojni center Srca Slovenije

Na Razvojnem centru Srca Slovenije smo bili uspešni pri prijavi kar petih mednarodnih projektov na dveh programih, Erasmus + in Interreg Europe. Kot izkušen in zanesljiv partner tako nadaljujemo svoje delo v smeri razvoja podjetništva, turizma in izboljšanja pogojev za življenje starejših v lokalnem okolju šestih partnerskih občin ter širše na nacionalni ravni.

Na programu Interreg Europe smo uspešno prijavi nadaljevanje izvajanja treh projektov, ki smo jih na območju Srca Slovenije izvajali že od leta 2016. Namen nadaljnjih vsebin je predvsem soočanje s posledicami pandemije Covid-19 na področju podjetništva. Tako bomo s projektom **TRINNO**, ki spodbuja podporne ekosisteme za podjetništvo za tradicije in inovacije, v naslednjih dvanajstih mesecih aktivno **spodbujali izboljšanje digitalizacije in inovativnosti rokodelcev**. V okviru projektnih aktivnosti pa bomo mednarodnim partnerjem tudi podrobneje predstavili slovensko vavčersko shemo, ki je sedaj prepoznana kot dobra praksa projekta, iz katere se lahko učijo drugi. Zaradi odličnih rezultatov smo svoje izkušnje, uspešen prenos dobre prakse iz Irske v Slovenijo in rezultate predstavili tudi na »Evropskem tednu regij in mest 2021«.

S projektom **P-IRIS** bomo nadaljevali **spodbujanje mreženja med podjetniki za dvig inovativnosti in snovanje novih podjetniških idej** ter projektov na podeželju Srca Slovenije. Nudili bomo konkretno svetovalno podporo podjetnikom za pripravo in prijavo projektov na razpise za potencialne nove storitve na območju občin. Z že omenjenimi projektnimi aktivnostmi pa se bo dopolnjeval

tudi Erasmus + projekt **Young GREENtrepreneurs**. Cilj projekta je mlade opolnomočiti z inovativnimi digitalnimi orodji za razvoj novih veščin, kompetenc in praktičnega znanja s področja **zelenega podjetništva**. Razvit bo program usposabljanja in meril za razvoj »zelenih produktov« ter program usposabljanja za razvoj »zelenega podjetništva«. Mladim podjetnikom bo na voljo spletna platforma z vsemi aktualnimi vsebinami. Drugi nov Erasmus + projekt **RE-CONNECT** pa naslavlja sodobne pristope k **razvoju konkurenčnega turizma s povečanjem digitalnih in trajnostnih kompetenc turističnega kadra** v odmaknjenih turističnih destinacijah. Tretji projekt na programu Interreg Europe, ki je bil uspešno podaljšan, je **HoCare**, program za inovativne rešitve za oskrbo na domu. Cilj je **izboljšanje strukture upravljanja politik na področju oskrbe na domu** preko prenosa dobrih (IKT) praks iz tujine v Slovenijo. Zavzemali se bomo tudi za **prijavo novih projektov s področja oskrbe na domu** na prihodnji razpis LAS.

Z izvajanjem projektnih in rednih aktivnosti na Razvojnem centru Srca Slovenije sledimo smernicam razvoja gospodarstva in turizma v Sloveniji. Za okrevanje po epidemiji covid-19 so jasno postavljene smernice za digitalno in zeleno transformacijo Slovenije ter za odločno soočanje z demografskimi in podnebnimi spremembami. Te cilje bomo s sodelovanjem vseh deležnikov lokalnega okolja zagotovo učinkovito naslavljali, rezultati dela pa se bodo odražali tudi na terenu.

Destinacija »Srce Slovenije – Litija in Šmartno pri Litiji« je uspešno podaljšala bronasti znak

Avtorica članka: Anamarija Fortuna, Razvojni center Srca Slovenije

Destinacija »Srce Slovenije – Litija in Šmartno pri Litiji« je ponovno izpolnila zahteve trajnostnega razvoja in delovanja, ki jih za destinacije opredeljuje Zelena shema slovenskega turizma, in tako ostala dobitnica znaka Slovenia Green Bronze. Destinacija je prejemnica bronastega znaka že tri leta in v teh letih smo skupaj dosegli odlične rezultate na področju ohranjanja narave in pokrajine ter ohranjanja kulture in tradicije. Slednje kaže na dobre temelje pri zagotavljanju ustreznih politik in ukrepov za varovanje in upravljanje naravnih in kulturnih virov.

Občini Litija in Šmartno pri Litiji sta kot skupna destinacija med 59 slovenskimi destinacijami, ki so v okviru Zelene sheme slovenskega turizma pridobile znak Slovenia Green Destination, torej med destinacijami, ki uresničujejo in spodbujajo trajnostni turizem ter s tem pozitivno vplivajo na naravno okolje, lokalno skupnost in gospodarstvo.

Ponovna pridobitev bronastega znaka Slovenia Green Destination bo destinaciji »Srce Slovenije – Litija in Šmartno pri Litiji« služila za mednarodno primerljivo oceno in pa tudi za nabor ustreznih izboljšav v prihodnosti ter večjo prepoznavnost na domačem in tujih trgih. Postopek ponovnega ocenjevanja trajnosti je vodil **Razvojni center Srca Slovenije**, ki je tekom preteklih let tudi beležil rezultate o ustreznosti predpisanim globalnim standardom in koordiniral aktivnosti destinacije v petih kategorijah: destinacijski management, narava in pokrajina, okolje in podnebje, kultura in tradicija ter družbeno-ekonomska situacija.

Destinacijo sedaj čaka priprava novega akcijskega načrta, v katerem bodo natančno popisani ukrepi za izboljšavo šibkih točk ali odpravo pomanjkljivosti, identificiranih v postopku ponovnega ocenjevanja, ter letno poročanje o izvedenih trajnostnih ukrepih, čez tri leta pa ponovno ocenjevanje.

Zelena shema slovenskega turizma je celovito zasnovan sistem za pospeševanje razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji, katerega glavni namen je povečati konkurenčnost, kakovost in inovativnost slovenskega turizma. Slovenska turistična organizacija (STO) v sodelovanju z akreditiranim partnerjem GoodPlace, Zavodom trajnostnega turizma, v skladu z mednarodnimi merili ocenjuje, kako zelene in trajnostne so posamezne slovenske občine in destinacije.

Dejavnosti Centra za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Litija

Avtorji članka: Zaposleni CSD Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Litija

V preteklih mesecih smo si zaposleni na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Litija prizadevali z različnimi oblikami pomoči ljudem in družinam v stiski olajšati njihov vsakdan.

Donacija hrane Lidl Slovenija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Preko podjetij HOFER Slovenija in Lidl Slovenija že osmi mesec zapored štirikrat tedensko pomagamo našim uporabnikom s paketi hrane. Paketi so večinoma sestavljeni iz kruha in pekovskega peciva ter sadja in zelenjave. S paketi želimo prispevati tudi k navadam za zdrav način prehranjevanja, uporabnikom pa še posebej v trenutni situaciji olajšati vsakodnevni odhod in trgovino oziroma pekarno. Za pripravo in distribucijo paketov skrbi naš javni delavec. Na seznam je trenutno uvrščenih že preko 70 posameznikov in družin, ki na centru tedensko prevzemajo hrano, pakete hrane pa jim s predanostjo pripravimo in z veseljem predamo. Občasno pakete dopolnimo tudi s pripomočki za osebno higieno, ki nam jih donira podjetje DM Slovenija.

Donacija Humanitarnega društva ADRA Slovenija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Donacija šolskih potrebščin HOFER Slovenija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Konec meseca avgusta smo se povezali s humanitarnim društvom ADRA Slovenija, ki je del globalne mreže humanitarnih in razvojnih človekoljubnih organizacij. Donirali so nam ogromne količine šolskih potrebščin (zvezkov, map, pisal, barvic, likovnega materiala in drugih šolskih pripomočkov). Razdelili smo jih med otroke, ki prihajajo iz socialno in materialno šibkejših družin. Prav tako nam je avgusta šolske potrebščine (zvezke, šolske torbe, knjige, vadbice) doniralo podjetje HOFER Slovenija. Predstavnice centra smo se v soboto, 18. 9. 2021, udeležile zaključka 2. festivala medgeneracijskega povezovanja v Občini Litija. V pogovoru z obiskovalci smo predstavljale naše delo. Obiskovalcem so bile na voljo naše avtorske informativne zgibanke o storitvah, pomočeh in postopkih centra. Slednje lahko vsakdo prejme na centru ali v elektronski obliki.

2. festival medgeneracijskega povezovanja v občini Litija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Konec meseca septembra nas je obiskal aktualni minister za delo, družino in enake možnosti, Janez Cigler Kralj, ki se nam je v prvi vrsti zahvalil za naš prispevek k ustvarjanju boljšega vsakdana naših občanov. Zahvalil se je tudi za naš trud v času epidemije in za pomoč ranljivim skupinam prebivalstva. Spregovorili smo o posebnostih dela na litijski enoti centra, in sicer o delu na terenu z javnimi delavci, dobrem sodelovanju z Občinama Litija in Šmartno pri Litiji, o naraščanju števila delovnih migrantov ter o predlogih za spremembe pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Obisk ministra Janeza Ciglerja Kralja na Enoti Litija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Paketi hrane HOFER Slovenija (foto: CSD OSV, Enota Litija)

Naša želja je tudi v prihodnje pomagati vsem ljudem, ki se znajdejo v kakršnih koli stiskah. Zavedamo se namreč, da trenutni čas ter splošne razmere, ki jih je prinesla epidemija, še zdaleč niso lahke in zagotovo je med nami veliko tistih, ki potrebujejo pomoč v različnih oblikah. Tudi v prihodnje si želimo delati zavzeto in požrtvovalno za ljudi in z ljudmi.

Pester vstop v jesen v IC Geoss

Avtorica članka: Jasmina Hlaj

September je Izobraževalni center Geoss, d. o. o. obarval v pisano paletu bogatega dogajanja. S 1. 9. 2021 smo pozdravili novo, že četrto skupino programov socialne aktivacije Točka SoDELOVANJA in se odtlej v septembru videvali trikrat tedensko ob različnih programih in delavnicah. Udeleženci so obiskali Predsedniško palačo, imeli voden ogled po Ljubljani in si ogledali na novo odprto ljubljansko galerijo Cukrarna. Obiskali so tudi lokalne organizacije, kot so Podjetniški RISE, Mladinski center Litija, Mestni muzej Litija, Razvojni center Srca Slovenije, VDC Zasavje in TIC Litija, kjer so spoznavali poklice in dejavnosti omenjenih organizacij. Na Regionalnem centru NVO v Litiji jim je predstavnica razložila, kaj je prostovoljsko delo,

kakšne so dolžnosti prostovoljca, kakšne so prednosti in nagrade. Obiskali so nekaj organizacij, ki sodelujejo s prostovoljci – društvo diabetikov, društvo upokoencev, LIST in Občino Litija.

V akcijo Tedni vseživljenjskega učenja, ki so potekali od 6. 9. do 10. 10. 2021 in pri katerih je IC Geoss sodeloval kot območni koordinator, smo vključili 25 organizacij iz lokalnega okolja, ki so z brezplačnimi dogodki promovirale pomembnost vseživljenjskega učenja v vseh življenjskih obdobjih. Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za sodelovanje. Skupaj smo uresničili slogan akcije »Slovenija, učeča se dežela!«

V drugem septembrovem tednu so nas obiskali partnerji pri projektu OpenEye in se udeležili kratkotrajnih dogodkov za skupno usposabljanje osebja. Od ponedeljka do četrtega smo preživljali dneve, napolnjene z aktivnostmi, obiski in novimi poznanstvi. Obiskali smo Šolski muzej Slovenije in Narodno galerijo v Ljubljani, še posebej pa je vtis naredilo dopoldne, obarvano z znamenitostmi iz Rudnika Sitarjevec.

V septembru so se zaključili tudi Študijski krožki 2021. V krožku *Migi Digi* smo se z

udeleženci učili kreativnega računalništva in s tem krepili in osvajali nove digitalne veščine. *Savski razglednik* je poskrbel, da bomo vsi lahko udobno počivali ob Savi. Skočite pa tudi na našo spletno stran, preučite recepte, ki so nastali ob dejavnostih v krožku *Vrtni krtki*, in zagotovo ne boste ostali lačni.

Začeli smo z izvajanjem tečaja v okviru projekta Korak – kompetence za razvoj kariere – *Knjige so zame*, na katerem udeleženci krepijo veščine uporabe slovenskega jezika pri branju, razumevanju prebranega in uporabi v vsakdanjem življenju.

Ves čas pa na IC Geoss potekajo tudi vpisi v novo šolsko oziroma študijsko leto. Na naše višješolske programe ste se lahko vpisali do 31. 10. 2021, na srednješolske pa kadarkoli do zasedbe prostih mest, zato pohitite s prijavi. In ne pozabite – če ste prijavljeni kot brezposelna oseba na ZRSZ in si želite dokončati šolo ali prekvalificirati v deficitarni poklici bolničar – negovalec ali strojni tehnik, vam ZRSZ nudi pri tem ugodnosti. Za več informacij se obrnite na vašega svetovalca ali pa pokličite na IC Geoss.

Jesen je res polna pisanih barv. Tudi na našem centru se je tako začela.

Utrinki z Javorske energijske in učne poti

Avtor fotografij: Janez Javorski

Jesenska anemona

Hibiskus

Metuljiča

Modra lobelija

Liqularia Dentata

Škrlatna lobelija

Volčje jabolko

Uživa v Javorskem jezercu.

Tinktura iz brina (*Juniperus communis*)

Avtor članka: Janez Javorski

Najbolj znano je, da brinova tinktura deluje odvajalno, ker vpliva neposredno na ledvično tkivo. Uporabljamo jo pri pomanjkljivem izločanju urina, saj močno pospešuje izločanje tekočin, pri nevnetnih procesih ledvic, pri vodenici, oteklih sklepah in revmatičnih težavah. Tinkturo iz brina uporabljamo tudi pri edemih, ki so posledica slabega krvnega obtoka.

Brinova tinktura spodbuja presnovo ter delovanje želodčnih in črevesnih mišic. Tinktura iz brina ugodno vpliva pri živčnih motnjah, ki so posledica slabe presnove, denimo razdraženost, glavobol, utrujenost, slaba koncentracija itd. Ravno zaradi ugodnega vpliva na prebavne žleze in na presnovo priporočajo njeno uživanje in drugih pripravkov kot dodatno terapijo

sladkornim bolnikom. Tinktura iz brina deluje tudi antiseptično. Ker poveča prekrvavitve trebušnih organov, pride pri ženskah do izboljšane menstruacije.

V različni literaturi je navedena tudi zunanja uporaba pri revmatičnih obolenjih v obliki masaž, kar poveča prekrvavitve tkiv in zmanjšuje bolečine. Brinove tinkture ne uporabljamo pri akutnih in kroničnih obo-

lenjih ledvic. Prav tako moramo upoštevati, da večje količine pri daljši uporabi lahko povzročijo draženje in vnetje ledvic.

Tinktura iz brina in mazilo iz brina Janeza Javorskega ob sočasni uporabi blagodejno vplivata na vse revmatične težave. Tinktura iz brina je naraven proizvod iz sestavin pridelanih na EKO kmetiji na Javorski energijski in učni poti.

Nekaj novosti iz Kulturno-športnega društva Velika Štanga

Avtor članka: Marjan Lukančič, predsednik KŠD Velika Štanga

Naj pričnem v mesecu februarju, ko smo pridobili štiriindvajset železnih drogov za potrebe športnega parka KOMUN v vrednosti 400 €. V tem mesecu smo pripravili tudi drva za potrebe balinarjev, saj je kazalo, da bo zima še dolga. V mesecu marcu smo poprijeli za delo ter tako odstranili dotrajane železne lovilne mreže, požagali dotrajane lesene drogove, pobarvali nove železne drogove, Blaž pa nam je zanj izkopal nove jame.

13. 5. 2021 smo pričeli z igranjem oziroma balinanjem v OBRL šestih ekip: Velike Štange 1 in 2, MDI Litija 1 in 2, Športno društvo Golišče in Društvo upokojencev Jevnica. V juniju smo pristopili k mogoče

enemu večjih projektov zadnjih let, in sicer zamenjavi dotrajane kritine na samem balinišču. Potrebno je bilo odstraniti staro kritino, za kar so poskrbeli člani društva, za samo izvedbo namestitve nove poli-

karbonatne kritine pa je bil izbran izvajalec podjetje Jesihova družba, ki jo vodi Franci Kremžar. Člani društva se mu za korektno in ugodno izvedbo dela prisrčno zahvaljujemo.

Nadalje smo namestili nove lovilne mreže ob samem nogometnem igrišču in še bi se kaj našlo.

19. 6. 2021 je društvo v dogovoru z ostalimi ekipami organiziralo zaključni turnir OBRL za sezono 2020/2021. Prvaki oziroma najboljši balinarji v sezoni 2020/2021 so bili balinarji Velike Štange 1, drugi so bili balinarji MDI Litija 1, tretji domača ekipa 2, četrti Športno društvo Golišče, peti MDI Litija 2 in šesti DU Jevnica. Zaključni turnir je pripadel ekipi MDI Litija 1, drugo mesto je zasedla ekipa Velike Štange 1, tretje mesto DU Jevnica, četrto Športno društvo Golišče, peto MDI Litija 2 in šesto Velika Štanga 2. Kot vodja organizacije samega turnirja lahko povem, da je tekmovanje potekalo v duhu druženja in poštenega tekmovanja. Želimo pa si še večjega števila ekip, kar bi prineslo več tekmovanja in tudi več druženja, zato vse zainteresirane vljudno vabim, da se nam pridružite. Potrebujete 4–6 igralcev in pa seveda prijavo pri Janezu Skubicu, vodji lige OBRL.

Ekipa nogometašev trenutno igra prijateljske pripravljalne tekme, saj OLMN liga zaenkrat še ni uradno štartala.

Meseca junija smo se na povabilo B. K. Budničar iz Domžal udeležili močnega turnirja 16 ekip v balinanju, na katerem smo zasedli zavidljivo osmo mesto. Ravno tako smo tekmovali septembra v Straži pri Novem mestu, kjer je tekmovalo dvanajst ekip, tam smo zasedli odlično 4. mesto. Z oktobrom smo končali jesenski del balinanja v OBRL za sezono 2021/2022, v kateri vodita ekipi Velike Štange 1 in 2.

Toliko iz Kulturno-športnega društva Velika Štanga in lep športno-kulturni pozdrav.

Virtualni Podjetniški RISE

Avtor članka: Gregor Berčon

Minilo je že nekaj časa od zadnjega članka, v tem času pa smo izvedli nekaj posodobitev, predvsem pri spletni podobi.

Z veseljem vam predstavljamo brskalnik lokalnih ponudnikov. V njem boste našli različna podjetja, obrtnike, kmetije, ustanove, posamezne ustvarjalce, ki imajo sedež v občini Litija ali Šmartno pri Litiji z okolico. Brskanje po sami bazi je dokaj preprosto, saj smo ponudnike razporedili po kategorijah. Izberete kategorijo, ki vas zanima, in že se vam pokažejo vsi ponudniki izbrane panoge. Seveda pa lahko iščete tudi z vpisom besede v sam brskalnik.

Novost pa je tudi **spletna tržnica**, kjer lahko naročite produkte in storitve lokalnih ponudnikov. Zadeva je tudi tukaj zelo preprosta, saj je zasnovana po principu fizične tržnice. Ko kliknete na ponudnika, se vam prikažejo produkti ali storitve s cenami, nakar izberete artikle, označite količino, vpišete svoje podatke in izberete način prevzema naročila. Za način plačila pa se dogovorite kar s samim ponudnikom.

K sodelovanju na spletni tržnici vabimo vse vas, ki še nimate spletne trgovine ali imate artikle, za katere bi radi preverili zanimanje na lokalnem trgu. Vabimo tudi vse posameznike, ki bi želeli prodati svoje domače pridelke (sadje in zelenjava) in produkte (moka, mleko in mlečni izdelki, mesnine, kis, sok, vino ipd.).

Za vpis nam pišite na info@rise.si.

Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

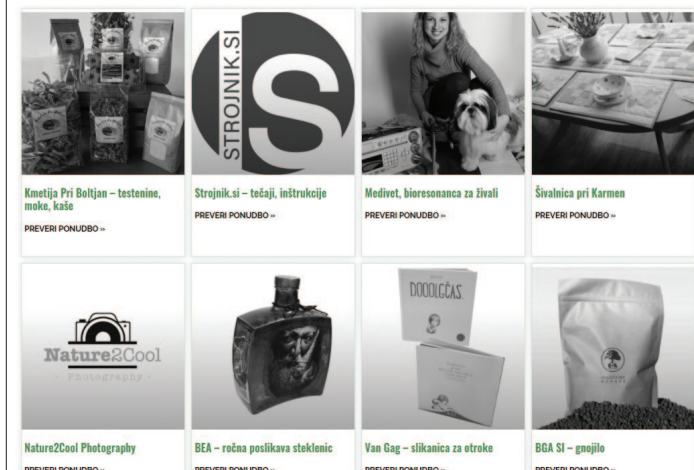
Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica

Društvo bo svetovni dan sladkorne bolezni obeležilo z obešanjem MODRIH OBROČKOV, ki so svetovni simbol sladkorne bolezni. Obesili jih bomo v Občini Šmartno pri Litiji in Občini Litija ter seveda tako kot vsako leto osvetlili dva objekta, po enega v vsaki občini, s pomočjo obeh občin.

Po vsem svetu se bodo tudi v letu 2021 novembra ljudje oblekli v modro in s tem pokazali podporo vsem osebam, ki se vsak dan borijo s sladkorno boleznijo. Zelo pomembno je, da širimo zavest in osveščamo ljudi, saj ima 1 od 10 ljudi na svetu sladkorno bolezen. Do leta 2030 pa strokovnjaki ocenjujejo, da bo na svetu kar 522 milijonov oseb s sladkorno boleznijo, bodisi tipa 1 ali tipa 2. Kar je za res ogromno. Ne smemo pozabiti, da so med osebami s sladkorno

Spletna tržnica

Na naši strani so na voljo tudi sveže novice o aktualnih podjetniških vsebinah in razpisih ter aktualni dogodki iz lokalnega okolja in tudi iz celotne Slovenije.

Lepo vabljeni, da nas obiščete tudi v našem prostoru na naslovu Breg pri Litiji 54 (industrijska cona Zagorica), kjer nas najdete v desnem delu prvega nadstropja (na sliki rdeči stebri). Naši prostori so opremljeni z mini kavarnico, dvorano za sestanke, predavanja in delavnice, prostor za delo (delovna enota), modelarski kotiček (CNC-laser in 3D-tiskalnik), mini knjižnico, mini razstavna izložba in še kaj bi se našlo.

Veseli bomo vašega obiska in uporabe naše spletne strani rise.si ter prostorov. Lepo vabljeni, da postanete del RISE ekosistema.

boleznijo tudi otroci, zato je tako zelo pomembno, da sodelujemo med seboj, podpiramo osebe s sladkorno boleznijo ter poskušamo z osveščanjem o zdravem načinu življenja sladkorno bolezen čim bolj zmanjšati. To pa je, poleg tega da poskušamo našim članom, njihovim svojcem in ostalim občanom z izvajanjem različnih aktivnosti in s strokovnimi zdravstvenimi predavanji omogočiti čim bolj polno, zdravo ter zadovoljno življenje, tudi poslanstvo našega društva. Poleg obešanja obročkov in osvetljevanja objektov v modro smo v mesecu novembru za osnovnošolce v Osnovni šoli Šmartno pri Litiji pripravili strokovno predavanje na temo »**Sladkorna bolezen in mladi**«. Za vse ostale občane pa bomo izvedli meritve krvnega sladkorja v prodajalni KGZ Litija PC Šmartno 17. 11. 2021 od 8.00 do 10.00.

OBVESTILA

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov

V društveni pisarni od 8.00 do 10.00 v sredo, 1. 12. 2021.

Zdravstveno predavanje

Vabimo vse člane društva in občane občine Šmartno pri Litiji na zanimivo zdravstveno predavanje.

V ponedeljek, 22. 11. 2021, ob 16. uri, prostorih Knjižnice Litija, Parmova ul. 9, 1270 Litija, z naslovom »**Vpliv sladkorne bolezni na srčno-žilne bolezni**«. Predaval bo prim. Matija Cevc, dr. med. Vsi udeleženci predavanja morajo imeti PCT-potrdilo.

Plavanje in vadba

V bazenu Pungrt v Šmartnem pri Litiji nadaljujemo pod strokovnim vodstvom skupaj z MDI Litija ob sredah od 16.00 do 17.00.

Telovadba

V Športni dvorani Litija nadaljujemo pod strokovnim vodstvom vsako sredo od 18.30 do 19.30. Karte lahko kupite pri vaditeljici v dvorani.

Pohodi

Skupaj z MDI vsak četrtek organiziramo pohode v našo bližnjo in daljno okolico. Hodite na lastno odgovornost ter v primerni obutvi in opremi. Za pohode v okolico se prijavite najkasneje dan pred pohodom. Za ostale pohode, za katere so organizirani avtobusni prevozi, se morate prijaviti v društveni pisarni tri dni pred pohodom.

18. 11. 2021: Sostro–Žagarski Vrh–Zalog (avtobus), odhod ob 8.00, vrnitev z vlakom, prijave tri dni pred pohodom. Pohod vodi Jože Pavli.

25. 11. 2021: Orlek–Mamolj (lokalni avtobus), odhod ob 7.00, prijave tri dni pred pohodom. Pohod vodi Alojz Hauptman.

Ustvarjalne delavnice

V društveni pisarni vsak torek od 9.00 dalje. Vabljeni vsi ustvarjalci.

Kopanje

V Dolenjskih ali Šmarjeških Toplicah in Talaso Strunjan. Nudimo vam nakup celodnevni kopalni kart v vseh treh destinacijah. Karte lahko koristite med tednom od ponedeljka do petka. Pogoj za udeležbo na vseh naših aktivnostih je PCT.

MINULI DOGODKI

V mesecu oktobru nam je uspelo izvesti vse naše aktivnosti razen pri pohodih, ker nam je ponagajalo vreme, zato jih bomo nadoknadili v prihajajočih mesecih. Bili pa smo bolj učinkoviti pri ostalih naših aktivnostih in izvedli smo tudi edukativno okrevanje v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah.

EDUKATIVNO OKREVANJE V ŠMARJEŠKIH IN DOLENJSKIH TOPLICAH

Vsi naši člani in podporni člani, ki so se udeležili edukativnega

okrevanja v mesecu oktobru, so bili zadovoljni s pestrim programom Term Krka. V času, ki so ga preživljali v toplicah, so lahko koristili njihove aktivnosti, kot so: vsakodnevno merjenje sladkorja pred zajtrkom, telovadbo na prostem v zdraviliškem parku, vodeno vadbo v telovadnici, hidrogimnastiko v wellness centru, nordijsko hojo po bližnji okolici, vaje za prebujanje telesa, dihalne vaje za boljše počutje, zdravstvena predavanja, zvočno kopel s tibetanskimi skledami in gongom, mišično relaksacijo (samo sprostivna tehnika), sprehod in sproščanje v naravi, vaje za srčno koherenco, kopanje in nočno kopanje v bazenih. V obeh zdraviliščih so bili organizirani izleti – v Dolenjskih Toplicah izlet v Semič, kostanjev piknik v parku pod lipo, v Šmarjeških toplicah pa so se odpravili na izlet do cvičkove fontane, v Mirno Peč z ogledom muzeja Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka ter panoramsko vožnjo s turističnim vlakcem Čebelar–Bela Cerkev–Otočec. Ob večerih pa so naši člani, udeleženci edukativnega okrevanja, lahko posedeli ob živi glasbi, in sicer: večer z Andrejem Šifrerjem, glasbeni večer s Primožem in Nino, glasbeni večer z Markom in Valentino, glasbeni kviz in karaoke, večer z duetom Borut in Tomaž.

PLAČILO ČLANARINE

Članarina za leto 2021 znaša 13,00 €. Poravnate jo lahko v društveni pisarni v času uradnih ur, v ponedeljek in sredo od 8. do 11. ure ali na TRR SI56 0311 0100 0021 983. Vsem, ki ste to že storili, se najlepše zahvaljujemo. S tem ste nam omogočili, da bo naše delovanje programsko še bogatejše.

Vse naše programe bomo izvajali po priporočilih NIJZ.

V društvu smo vedno prisotni ob uradnih urah v ponedeljek in sredo od 8.00 do 11.00, dosegljivi smo na naših telefonih 031 777 153, 031 777 154, 01 898 15 84, ostale dni v tednu pa na mobilnem telefonu 031 777 154 in na elektronski pošti drustvo.dia.litija@siol.net. Obiščete nas lahko tudi na našem Facebooku in prenovljeni spletni strani: www.diabetiki-litija-smartno.com.

Nocoj naj pesem se glasi

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Pevsko društvo Zvon je praznovalo 130-letnico delovanja

V soboto, 23. oktobra 2021, smo po letu priprav slavnostno in v novih oblekah praznovali svoj jubilej. Naše društvo je drugo najstarejše v Sloveniji in na to smo pevke, pevci in zborovodkinja Marija Celestina zelo ponosni. Ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov glede epidemije smo doživeli resnično lep in nepozaben večer, ki so nam ga pomagali pripraviti tudi naši gostje.

V lanskem letu, ko je PD Zvon pravzaprav praznovalo svoj jubilej, nam je epidemija preprečila praznovanje. A nismo obupali. Nadaljevali smo s pripravami in v soboto, 23. oktobra 2021, je bil naš trud poplačan. Program je pričel prvak SNG Opere in baleta Ljubljana Jože Vidic, ki je ob klavirski spremljavi pianistke Urške Vidic, ki je kasneje spremljala tudi zbor, s svojim mogočnim in lepim glasom zapel dve pesmi. Program je čudovito povezoval in hudomušno prepletal gospod Jure Sešek, navzoče je poz-

dravil župan Rajko Meserko, ki je poudaril, kako ponosen je na to, da društvo deluje in ustvarja naprej. Slavnostni govornik je bil maestro Igor Švara, ki je svoje misli lepo strnil in povedal nekaj o bogati zgodovini društva ter o njegovem sedanjem delovanju. Našemu vabilu k sodelovanju so se prijazno odzvali Pihalni orkester Litija pod vodstvom Vasje Namestnika, Folklorna skupina Javorje, ki jo vodi Dunja Gorišek, in harmonikar Tomaž Kosem.

Program pesmi je skrbno izbrala naša zborovodkinja. Pevke in pevci smo peli z veseljem in ponosom. Z nami vsemi je bil v mislih naš predsednik, ki je prekmalu odšel od nas, in prepričani smo bili, da nas je

spremljal nekje tam, za mavrico.

Večer je uspel in za to so zaslužni zborovodkinja, vsi člani zbora in pevci, ki so vsak po svojih močeh pomagali in soustvarjali, številni podporniki, ki so nam pomagali z donacijami, domači gasilci, ki so skrbeli za red, naši nekdanji člani, ki so nam pomagali pri sami organizaciji dogodka. Iskrena hvala vsem, prav tako tudi našim družinskim članom, pa našim zvestim poslušalcem in vsem, ki so nam prišli čestitat ali pa so nam čestitke poslali.

Krasen dogodek je za nami, pred nami pa že nove želje in načrti, tudi za te, malo hladne, barvite jesenske in kasneje v belino odete zimske dneve.

Kovina v letu 2021 praznuje 70 let obstoja

Avtorja članka: Andrej Savšek in Maja Prosenec

Usmerjeni v prihodnost, spoštujemo svoje korenine!

Kovina, s sedežem v Šmartnem pri Litiji, se je iz Krajevne obrtne delavnice razvila v mednarodno priznanega proizvajalca kakovostnih krogelnih ventilov in ostalih izdelkov za sisteme ogrevanja ter hlajenja, ki so plod lastnega razvoja in tehnologije.

Leto 2021 je za nas prav posebno leto, saj obeležujemo kar dve pomembni obletnici, ki zgovorno pričata o uspešnem delovanju podjetja. Letos namreč mineva **70 let** od ustanovitve podjetja **Kovina** v Šmartnem pri Litiji in **125 let** od ustanovitve podjetja **Herz** na Dunaju.

KJE SO NAŠE KORENINE?

9. november 1951 velja za rojstni datum Kovine. Na ta dan je namreč takratni krajevni ljudski odbor Šmartno pri Litiji ustanovil Krajevno obrtno delavnico. Delavnice so združevale dejavnosti kovačnice, čevljarstva, krojaštva in druge. Z uvajanjem novih tehnologij in programov se je podjetje leta 1965 preimenovalo v **Kovino**. Dolgoletna tradicija fužinarstva oziroma kovaške obrti v Šmartnem (najstarejša znana kovačija je v Šmartnem nastala že v 16. stoletju) je bila odlična podlaga za kasnejši razvoj prave industrije.

Proizvodni program podjetja Kovina se je z leti glede na potrebe takratnega tržišča večkrat menjal. Prelomno leto za Kovino predstavlja leto 1965, ko je podjetje razvilo popolno novost, takrat tudi skrivnost, **krogelni ventil**. Zanimanje domačega tržišča, ki takšnega izdelka do tedaj še ni poznalo, je bilo ogromno. Po prvih malih serijah in plasmaju na trg ter promocijah na sejmih je postalo jasno, da je bil proizvod zadetek v polno. Sledilo je obdobje izjemnega razvoja dejavnosti, ekspanzije poslov in širitve trgov. Nov zahtevnejši program je zahteval investiranje v stroje. Kakovostni izdelki, dobri poslovni rezultati in perspektivni proizvodni program pa so v letu 1986 vodili do izgradnje nove tovarne, in sicer na lokaciji, kjer ima podjetje sedež še danes.

Obdobje razcveta Kovine je prekinil razpad bivše države. Podjetje se je soočilo z zaprtjem jugoslovanskega trga, prodorom tuje konkurence v novo državo, pomanjkanjem denarja, divjim lastninjenjem. Prisiljeni smo bili poiskati nove posle in tuje trge, da bi lahko preživeli. Pripadnost, trud in sodelovanje vseh zaposlenih so se obrestovali in iz izjemno težkega položaja smo se pobrali še izkušenejši in zmagovitejši.

Konec leta 2005 si je Kovina z združitvijo s podjetjem Unitas Armature iz Ljubljane zagotovila razširitev svoje dejavnosti na proizvodnjo sanitarnih in vodovodnih armatur. Zaradi hitrih sprememb na trgu in vse večje konkurence se je kasneje začelo tudi kapi-

talsko povezovanje s strateškim partnerjem. Večinski lastnik šmarskega podjetja je postalo podjetje Herz Armaturen, s tem pa je Kovina postala del priznane mednarodne skupine Herz s sedežem na Dunaju.

KAM NAS VODI PRIHODNOST?

Danes podjetje deluje pod imenom Herz, d. o. o. in se kot član mednarodne skupine Herz razvija še hitreje ter ima dostop do novih trgov, novih tehnoloških in razvojnih znanj.

Turbulentni časi na naši poti so nas naredili močnejšega, izkušenejšega, zanimivejšega partnerja ter pomembnega ustvarjalca razvoja slovenske kovinsko predelovalne industrije. V Sloveniji smo edini proizvajalec krogelnih ventilov, v skupini Herz pa predstavljamo pomemben razvojno-proizvodni center. Imamo svoj učni center za potrebe izobraževanja in usposabljanja poslovnih partnerjev ter zaposlenih, usmerjamo se v avtomatizacijo in robotizacijo poslovnih procesov.

V letu 2019 smo zaključili s 4-milijonsko investicijo v nov proizvodno-skladiščni objekt in tako povečali zmogljivost ter ponudbo izdelkov. Herz postaja eno izmed najrazvitejših proizvodnih podjetij v regiji in eden izmed pomembnejših zaposlovalcev inženirjev in tehnično izobraženega kadra na tem območju. Mednarodna skupina Herz pa ima velik interes za nadaljnja vlaganja in širitev kapacitet našega podjetja, kar predstavlja veliko priznanje regiji in njenim potencialom.

Tudi v prihodnosti bomo razmišljali **globalno** ter proizvajali kakovostne izdelke skrbno in preiščeno **lokalno**!

RAZVOJ IZDELKOV

Kovaška dejavnost ima v Šmartnem pri Litiji zelo dolgo tradicijo, saj je zaradi strateške lokacije ter bližine Rudnika Sitarjevec na šmarskem področju že pred več stoletji delovalo več kovačnic (Mahova fužina, Kovačija pri Jančetu, Ilovarjeva kovačija itd.).

Fužinarsko znanje se je preneslo tudi do ustanoviteljev Kovine, ki so se v prvih desetletjih delovanja podjetja osredotočili na proizvodnjo tipičnih kovaških izdelkov. Počasi se je začel premik od tipične vaške kovačnice do uveljavljanja serijske proizvodnje ročnega orodja, kot so motike, rovnice in vejniki. Podjetje se je poleg tega ukvarjalo z izdelavo jeklenih konstrukcij ter tudi

s proizvodnjo sestavnih delov za štedilnike, različne in gorilce.

Po letu 1972 se je Kovina usmerila v predelavo barvnih kovin (tlačni liv medenine in aluminija). Leta 1979 so v Kovini proizvedli prvi krogelni ventil, ki še danes ostaja eden od njenih osnovnih proizvodov. Med letoma 1980 in 2000 se je prodajni program Kovine bistveno povečal ter osredotočil na proizvodnjo sestavnih delov za sisteme ogrevanja: krogelni ventili, varnostni ventili, regulacijski ventili za radiatorje, odzračevalni lončki, kotlovska grupa, lovilci nesnage, protipovratni ventili, membranski regulatorji tlaka ipd.

V zadnjem desetletju se razvojne smernice v sistemih ogrevanja in hlajenja nagibajo predvsem v razvoj kompleksnejših izdelkov, ki inštalaterju omogočajo hitrejši čas vgradnje proizvodov v celoten sistem (plug and play). Izdelki, ki so bili razviti in proizvedeni v zadnjem desetletju, so: črpalčne grupe PumpFix, razdelilniki za črpalčne grupe, tri- in štiripotni mešalni ventili, seti za dvig temperature povratka kotla, hidravlične kretnice, regulatorji tlaka, črpalčne grupe SOLAR, filtri za pitno vodo itd.

Pomemben del razvoja predstavlja tudi usmeritev v sisteme talnega ogrevanja in namensko razviti proizvodi za ta segment: razdelilniki iz nerjavečega jekla, črpalčni set za talno ogrevanje, namenski krogelni ventili in omarice za sisteme talnega ogrevanja.

ZAPOSLENI

Največje bogastvo podjetja so zagotovo zaposleni. Če je bilo ob ustanovitvi Kovine le pet zaposlenih, pa danes v podjetju Herz delo opravlja že več kot 300 ljudi.

Prav vsak od zaposlenih je s svojo pripadnostjo, skrbnostjo, trudom, znanjem in izkušnjami sodeloval pri soustvarjanju 70-letne zgodovine podjetja ter tako ponesel ime Kovina daleč izven meja občine Šmartno pri Litiji.

KOVINA SKOZI OTROŠKE OČI

Ob našem jubileju nas je zanimalo, kako največje podjetje v občini Šmartno pri Litiji vidijo otroške oči. Povezali smo se z Osnovno šolo Šmartno pri Litiji. Najmlajši člani lokalne skupnosti so tako naše prostore popestrili s čudovitimi likovnimi izdelki in literarnimi prispevki, ki so jih spisali po pripovedovanjih starih staršev, sorodnikov (naših nekdanjih zaposlenih).

Ob tej priložnosti se še enkrat lepo zahvaljujemo vsem učenkam in učencem ter kolektivno Osnovne šole Šmartno pri Litiji.

PODPIRAMO LOKALNO SKUPNOST

V občini Šmartno pri Litiji ima rokomet dolgoletno tradicijo. Ponosni smo, da že vrsto let podpiramo šmarske rokometaste. Verjamemo, da z vključevanjem v lokalno skupnost prispevamo k razvoju mladih upov, njihovih talentov in s tem k boljšemu jutri. Veselimo se vaših dosežkov tudi v prihodnje!

Cvetličarna in butik Suzi

Avtorica članka: Suzana Kopal

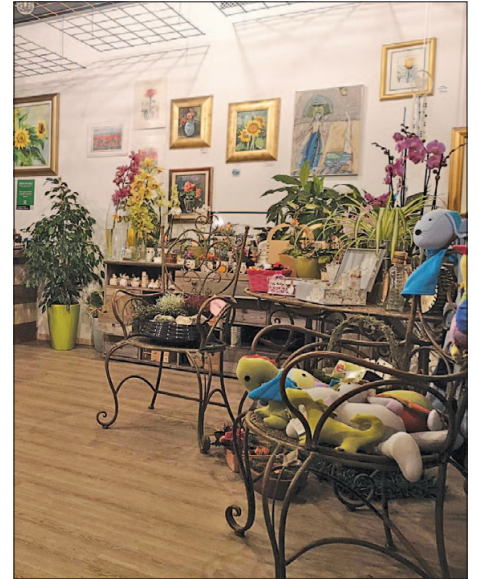
Verjamem v osebni pristop, zato naj se vam najprej predstavim. Svojo profesionalno pot sem začela v Ljubljani, v Gledališkem ateljeju. Tam sem imela priložnost spoznati raznovrstne materiale in tehnike, kar mi je služilo pri nadaljnji poti, na kateri me je že spremljalo cvetje. Sprva sem se zaposlila v znani verigi Gardenia Ars Florae, nato sem svoje mesto našla v domačem kraju, v Cvetličarni Vijolica. Okoliščine so hotele, da sem se na koncu znašla med spodnjim perilom, v prodajalni Adam in Eva, od koder se me verjetno večina izmed vas spomni.

Na svoj rojstni dan leta 2019 sem zbrala pogum in svoje izkušnje in strasti združila v zgodbo, ki jo danes poznamo pod imenom Cvetličarna in butik Suzi. Odločitev ni bila lahka, a ste mi s svojim zaupanjem

in podporo kmalu pokazali, da je bila pravična.

Večino asortimaja v moji trgovinici na ulici Milana Boriška 2 v Litiji (bivši Foto Zofka) predstavlja sicer cvetje in spodnje perilo, a boste v njej našli tudi nezanimljivo ponudbo ostalih izdelkov, v katere verjamem:

naravno kozmetiko, unikatne izdelke lokalnega porekla, prsrčne igrače, izdelane v podjetju za zaposlovanje in usposabljanje invalidov Želva, in še mnogo drugega.

Ko potrebujete šopek, aranžiranje ali posebno darilo, tako veste, kam se obrniti – k Suzi na **ulico Milana Boriška 2 v Litiji!**

Natrpan mesec oktober in prve točke v Ligi NLB

Avtorja članka: Aleš Hauptman in Ernest Mrzel

Koledar tekem v mesecu oktobru je bil nabito poln – kar pet tekem. Rokometaši HERZ Šmartnega so se pomerili s Slovenj Gradcem, Trebnjem, Velenjem, Dobovo in na zadnji od tekem v nizu doma s Svišem. Proti Slovenj Gradcu so rokometaši v dramatični končnici osvojili prvi točki v ligi NLB.

Poročilo oktobrskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:

2. 10. 2021, 4. krog RD Herz Šmartno : RK Slovenj Gradec 25 : 24

8. 10. 2021, 5. krog RK Trimo Trebnje : RD Herz Šmartno 37 : 23

16. 10. 2021, 6. krog RD Herz Šmartno : RK Gorenje Velenje 19 : 35

23. 10. 2021, 7. krog RK Dobova : RD Herz Šmartno 29 : 26

29. 10. 2021, 8. krog RD Herz Šmartno : RK Sviš Ivančna Gorica 23 : 30

Novinci na prvotligaški sceni iz Šmartnega pri Litiji so dosegli prvo zmago v tej sezoni. V Dvorani Pungrt se je od prve do zadnje minute iskriko na vse strani, najbolj v sami končnici. Gostitelji so v 58. minuti imeli tri gole prednosti (24 : 21), a se izbranci gostujočega trenerja Ivana Vajdla niso predali. Po dveh golih Vida Levca in enem Tilna Grobelnika so izenačili na 24 : 24. Zmagoviti gol pa je v izdihljajih razburljivega dvoboja za gostitelje prispeval **Janez Grum**. Pri domačih je bil najučinkovitejši **Rok Ribarič** s sedmimi goli, junak **Grum** je dosegel pet zadetkov. Zelo pa se je izkazal vratar **Midhad Muratović (igralec tekme)** s kar **18 obrambami**. Pri gostih je Levc dosegel šest golov.

Odlični vratar in hkrati kapetan moštva Midhad »Muro« Muratović je bil po množični podpori v glasovanju povsem zaslužen izglasovan kot **igralec 4. kroga Lige NLB**. Vodstvo RD Herz Šmartna mu je pred tekmo z Gorenjem podelilo to prigarano priznanje pred domačim občinstvom in se mu zahvalilo za neverjetno zvestobo – v članski ekipi je debitiral kot 15-letnik in nam ostaja zvest že 20 let! Muro, HVALA!

Trebanjci so zaostajali le pri izidu 0 : 1, potem pa so si hitro priigrali tri oziroma štiri gole prednosti, v 17. minuti pa je Toše Ončev zadel

za pet zadetkov naskoka. S takšno razliko so gostitelji vstopili tudi v drugi polčas. V tem so hitro še povečali prednost, Filip Glavaš je v 34. minuti zadel že za 21 : 14. Ko je vratar Aljoša Čudič v 44. minuti zadel za 27 : 17, je bil zmagovalec dokončno odločen. Največja razlika je znašala 14 golov. Pri domači ekipi je bil z osmimi goli najboljši Lan Grbič, pri gostujoči pa **Andraž Justin** s petimi.

Obračun Šmartnega in Velenja je bil enosmeren. V njem so absolutno prevladovali rokometaši iz Šaleške doline, ki so bili za razred ali dva boljši od gostiteljev, končna razlika v golih zgovorno pričča nenakovrednem dogajanju v Dvorani Pungrt. Gostitelji so prikazali borbeno predstavo, ki pa proti razpoloženim gostom ni zadostovala. V zmagoviti ekipi je bil strelsko najučinkovitejši Ibrahim Hasejljič z osmimi, v poraženi pa **Rok Ribarič** s šestimi goli.

Dobova je v trdem obračunu s po enim rdečim kartonom na obeh straneh kljub številnim izključitvam izkoristila ponujene priložnosti in pred domačim občinstvom slavila pomembno zmago. Moštvo iz Šmartnega je imelo 16 minut igralca več v polju, a kljub temu niso zapretili v lovu na zmago. Dobova je prvi del dobila s 16 : 11. V drugem so nato večji del dobro branili prednost, a so se gostje večkrat približali na tri zadetke. Kljub vsemu je domači ekipi z zadetki v pravih trenutkih uspelo omejiti goste in mirno pripeljati tekmo do konca. Pri Dobovi je bil najučinkovitejši Rudolf Zvonimir **Šafranko** z osmimi goli, pri gostih pa se je z devetimi izkazal **Rok Ribarič**.

Gostujoča zasedba Ivančne Gorice je silovito odprla obračun v Dvorani Pungart in si že po dvanajstih minutah igre priigrala pet zadetkov prednosti (9 : 4). V nadaljevanju so varovanci domačega trenerja **Aleša Šmejca** le povezali svoje vrste in se v 24. minuti približali na vsega dva zadetka zaostanka (11 : 13). Nato so gostujoči rokometaši znova ujeli uvodni ritem. Na veliki odmor so odšli s štirimi zadetki prednosti (15 : 11), na začetku drugega polčasa pa razrešili vse dvome o zmagi. V 38. minuti so si priigrali prednost sedmih zadetkov (19 : 12) in lepe zaloge prednosti do konca dvoboja niso zapravili. V gostujoči ekipi je bil najučinkovitejši Aljaž Kutnar z osmimi, v domači pa **Tim Jerina** s šestimi zadetki.

S kom se bodo varovanci trenerja Aleša Šmejca pomerili v novembru?

V petek, 12. 11. 2021, ob 19.00 v Mariboru proti ekipi RK Maribor Branik ter nato še v soboto, 20. 11. 2021, ob 18.00 v Škofji Loki proti ekipi RD Urbanscape Loka. V mesecu novembru v domači Dvorani Pungrt ni članskih tekem, naslednja pa je predvidena v soboto, 4. 12. 2021, ob 19.00 proti ekipi RD Koper.

Na tekmi proti RK Celje Pivovarna Laško si je koleno poškodoval eden najpomembnejših članov ekipe Luka Rozina. Uspešno je preстал operacijo križnih vezi, sedaj pa ga čaka rehabilitacija. **Luka, želimo ti, da čimprej okrevaš in se vrneš na parkete dvoran v dresu RD Herz Šmartno!**

V mesecu oktobru so zelo aktivne tudi vse mlajše selekcije. Medtem ko mlajši dečki A in B tekmujejo izven konkurence, sta ekipi starejših dečkov A in kadetov odigrali že nekaj prvenstvenih tekem. Kadeti so zaključili kvalifikacije za 2. ligo na 2. mestu skupine »Vzhod« in bodo nastopali v skupini za prvaka 2. lige. Na zadnji tekmi v skupini so zmagali v Pomurju z 31 : 41. Starejši dečki A nastopajo v skupini center II in se borijo za uvrstitev med 16 najboljših ekip v Sloveniji. Trenutno jim gre zelo dobro, saj po petih tekmah zasedajo 2. mesto. V mesecu novembru jih čaka precej zahtevnih tekem, ki bodo odločale o napredovanju iz skupine. V mesecu novembru bodo pričeli s tekmami še mlajši dečki C in otroci, ki obiskujejo mini roket.

NI PREPOZNO, DA POSTANEŠ ROKOMETAŠ!!! Vse fante od 5. do 9. razreda OŠ, ki jih zanima roket – VABIMO, da se vpišejo v ŠMARSKO ROKOMETNO ŠOLO.

Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si

Vse novice glede nove sezone in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, na katerih si lahko ogledate vse zadnje novice.

Gledalce vabimo k nakupu »klubskih podpornih kartic« za sezono 2021/22, ki med drugim omogočajo ogled vseh domačih tekem sezone, personalizirano podporno kartico in majico RD Herz Šmartno v vaši velikosti. **»Borimo se za Šmartno!«**

Foto: Blaž Bratkovič

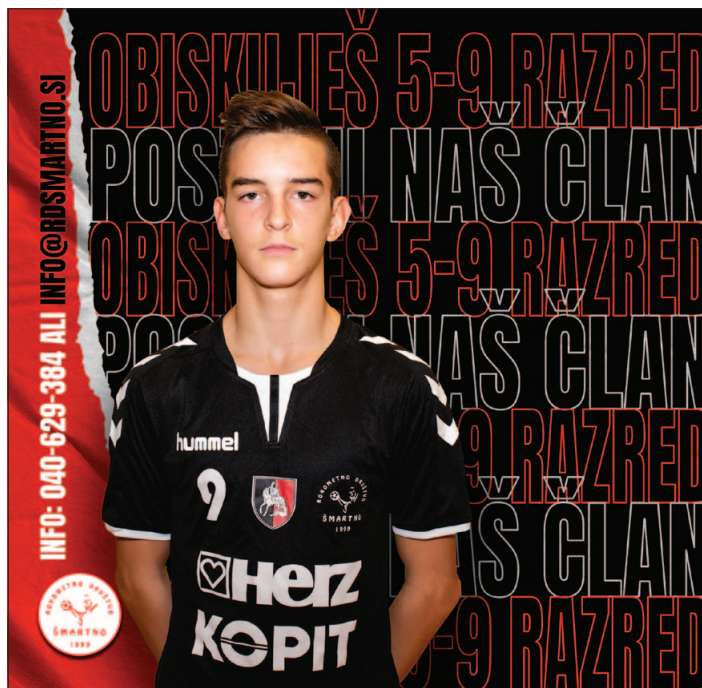

Foto: Blaž Bratkovič

»Pomisli, koliko resnic nam da življenje, smrt;
Zakaj moram iti do dna po voljo za na vrh?
Zakaj mora tako boleti, da pomislim, kje sem?
Zakaj mora človek umreti, da mu napišem pesem?«
(Doša – Stanetu v spomin, LP)

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nas je po težki boleznii zapustil

STANISLAV PODKRAJŠEK

(23. 10. 1955–19. 10. 2020)
iz Šmartnega pri Litiji.

Neizmerno ga pogrešamo.

Hvala vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

Ljudje, ki jih ljubimo, ne gredo proč,
z nami hodijo nevedoč.
Ne vidimo jih in ne slišimo, a vendar so z nami,
še vedno ljubljeni, pogrešani, nam najdražji.

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar smo ostali brez tebe, dragi mož, ati in ata

SLAVKO ČEŠEK,

Lukežev Slavko, iz Jablaniških Laz
(13. 2. 1937–27. 10. 2020).

Ni res, da si odšel, nikoli ne boš!
Z najlepšimi spomini si ujet v naših srcih
in vsak naš korak spremljaš v tišini.

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Vsi njegovi

Močan je samo koruzni konj in vinski mož!

Avtorica članka: Tina Možina (odlomek zapisa pripovedovalca Alojzija Možine)

...
Konje so takrat prodajali *mešetarji*. Ti so potovali od vasi do vasi, vozili so se z vozom, za katerega so imeli privezane konje, ki so bili naprodaj. Z njimi se je dalo konje tudi menjati, včasih so bili konji dobri, včasih pa slabi; v tem primeru smo mešetarje klicali in želeli konja zamenjati ali pa smo ga prodali kam drugam.

Še preden sem dopolnil 18 let, smo šli prvič kupovat konje v Krško, saj je bilo tam več prodajalcev konj. Šli smo jaz, moj oče in Vozlov Franc. Do Krškega smo se odpravili z vlakom, nato pa vprašali za napotke, da smo prispeli do prodajalca. Hodili smo vsaj dve uri in prispeli, ko je bilo že temno. Prodajalec se je pisal Mulan, imel je mnogo konjev v velikem hlevu, kjer so v senu ležali moški, se pogovarjali in pili vino. Pridružili smo se jim. Okrog dveh ponoči smo se skupaj odpravili do neke zidanice. Spominjam se, da smo lačni jedli neolupljeno čebulo, saj drugega niso imeli. Odrasli so zraven pili vino, jaz sem bil za to še premlad. Šele zjutraj smo se vrnili na Mulanovo kmetijo, kjer nam je njegova žena pripravila veliko skledo žganec in zelja. Ko smo se le lotili kupovanja konj, nam Mulanovi konji niso ustrezali, zato smo se peš odpravili do drugega prodajalca, Lojzeta. Hodili smo nekaj ur, pri Lojzetu smo kupili dva konja: oče enega, Franc pa enega. Po tem so nas od Lojzeta do Mulana peljali z vozom, nato sva jaz in oče odšla na vlak, Franc pa je oba konja peš gnal domov ...

Še danes so pri Krančenovih konji, a le za hobi. Trenutno imajo štiri kobile, dva žrebička in žrebca. Vsako leto z njimi okopljejo in osujejo krompir, sicer pa uživajo na paši. (foto: Sonja Perme in Tina Možina)

Furmanstva sem se oprijel bolj resno: v Litijo sem vozil mivko iz Save, ki so jo uporabljali za gradnjo stavb v stari Litiji, te še danes stojijo. Iz Rudnika Sitarjevec smo furmani prijatelji vozili barit, ki smo ga vozili do železniške postaje in tam ročno nalagali na vagone. Delo je bilo veliko lažje z dobrimi konji. Pogosto smo delali kar ponoči, proti jutru smo še nekaj spili ter se zabavali. Enkrat se mi je pripetilo, da sem domov prišel tako pijan, da sem zaspal kar na vroči krušni peči. Ko sem se zbudil, pa sem imel hudo opečena kolena. Ko je rudnik prenehal z obratovanjem, dela tam ni bilo več. Furmani smo takrat vozili tudi *kolem* k ljudem, ki so ga naročili za kurjavo.

Kupil sem si cepin in ponovno začel z delom v gozdu, to je bilo okoli leta 1965. Z delom, ki sem ga dobil, nisem bil zadovoljen, boljša naročila so prišla le prek poznanstev. Od starejših furmanov smo prevzeli rek: »*Močan je samo koruzni konj in vinski mož!*«. To je pomenilo tudi, da sem dobro delo dobil šele, ko sem bil dovolj močan, predvsem pa izkušen.

Kadar sem hodil delat, je moja konja zjutraj hranil oče, in sicer seno okoli treh zjutraj, nato pa še koruzo. Vedno je vstal dve uri pred mojim odhodom na delo. S konjema sem nato potreboval približno uro in pol do gozda, kjer sem delal. Tam smo dopoldan navlekli les, ga naložili na voz in peljali do Litije. Po opravljenem delu pa je bilo različno: včasih smo s kolegi kaj spili, včasih pa smo šli domov.

S prevozi lesa je bilo različno: če smo vozili na Slančevo žago v Zagorico, je bilo super, če je bilo potrebno peljati do železniške postaje v Litijo, pa je bilo težje, saj smo si ponovno morali pomagati s pripravo spraviti vozove čez klanec.

Občasno smo vozili iz Črnega Potoka ali Bogenšperka; na poti čez Šmartno smo se vedno ustavili Pri Krznarju na en deci ali dva. Glavna furmanska gostilna v Šmartnem je sicer bila Gostilna pri Gabru. Ko smo delali

v Reki, pa smo zahajali k Rozinat' v Cerovici. Konji so znali kar sami zaviti proti gostilni, nato pa pred njo tudi počakati. Kadar smo spili preveč, so nas konji znali sami peljati domov, zgodilo se je tudi, da smo koga na njegov voz kar privezali, da ni na poti domov slučajno padel dol. Konje smo napajali pri Bajrenk ali pri Boščku, ta je imel leseno korito s toplo vodo za konje. Če pijejo mrzlo vodo namreč hitro zbolijo za pljučnico.

...
Blizu Pustovega mlina sem delal s svojima konjema: bila sta Dečo in Sokol. Deča sem pustil privezanega za drevo, s Sokolom pa sem šel globlje v gozd vlačiti drevje, bil je namreč najmočnejši konj, kar sem jih imel. Njegova hiba je bila le dvig noge za podkovanje, to je uspelo le enemu kovaču. Ko sem se s Sokolom še pred mrakom vrnil iz gozda do mesta, kjer sem pustil Deča, tega ni bilo več. Ne vem, ali se je odvezal sam ali pa ga je kdo drug. S kolegom sva ga iskala povesod, vozila sva se s fičom, konja pa nisva našla. Ko sva spraševala ljudi, če so ga videli, se je izkazalo, da se je konj znašel na Roldnem Vrhu pri enem od tamkajšnjih kmetov. Ta kmet je Deča peljal v svoj hlev, saj ni vedel, čigav je tavajoči konj. Prepričan sem, da bi konj sam prišel domov, če ga kmet ne bi spravil v svoj hlev. Hodil je namreč po poti, kjer je vsakodnevno na delo in z dela hodil z mano. Do mesta, kjer sem ga našel, je Dečo hodil vsaj eno uro. Dobro, da takrat na cesti ni bilo veliko prometa. Sicer pa je bil ta konj izjemno priden; takoj ko je videl voz, se je sam postavil k njemu.

Leta 1971 sem s kolegom kupil traktor, začela sva vlačiti les s traktorjem in enim konjem, zato nisem potreboval dveh konj. Leta 1974 sem Deča prodal sosedu, a mi je bilo zanj vedno hudo, saj se mu je slabo godilo. Vsakič, ko me je videl, je gledal za mano, kot da hoče nazaj domov.

Pred Sokolom sem imel konja po imenu Vranec, ki sem ga kupil na Hrvaškem. Bil je dober konj. Razlog, da sem vedno kupoval nove konje, je bil v tem, da vozita dva konja v paru. Vedno sem slabšega v paru zamenjal z boljšim in tako sem vedno prodajal in kupoval nove konje. Vedno je treba priganjati tistega konja v paru, ki vleče močnejše. To pa zato, ker len konj nikoli ne bo delal močnejše, priden konj pa bo vedno delal še bolj. Vsak furmanski konj je po približno petih letih dela postal za to delo preutrujen in si je zaslužil lažje delo na kakšni kmetiji.